

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 14
Balandis - April 7, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Lietuvos Seimo ryšių su Čėčėnija parlamentinė grupė pareikalavo sustabdyti Rusijos narystę Europos Taryboje. Parlamentinės grupės vadovas Rytas Kupčinskas balandžio 1 d. "Interfax" pranešė, kad parlamentinė grupė paskelbė pranešimą, kuriame pasisakoma už ryžtingas priemones, siekiant nutraukti čėčėnų tautos naikinimą.

- Baltijos šalių užimtumo tarnybų duomenimis, didžiausias oficialusis nedarbas kovo pradžioje buvo Lietuvoje – 11, 2 procento. Lietuvos darbo biržos duomenimis, jaunimo nedarbo lygis, 1999 m. išaugęs 5,5 punkto ir pasiekęs 13, 5 proc., buvo aukščiausias tarp kitų bedarbių grupių. 1999 m. pabaigoje užregistruota per 31 tūkst. jaunų bedarbių. Pusė visų jaunų bedarbių yra nekvalifikuoti. Tik 2 proc. neturinčio darbo jaunimo turi aukštąjį ir 7 proc. aukštesnįjį išsilavinimą.

- Lietuvos Seimas kovo 29 d. sugriežtino bausmes asmenims, kurie pakartotinai per vienerius metus sulaikomi vairuojantys neblaivūs, apsvaigę nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigiuojančių medžiagų. Už Baudžiamojo kodekso (BK) straipsnių pakeitimą balsavo 82 Seimo nariai, 2 susilaikė. BK pakeitimai numato, kad asmenys, padarę minėtus nusikaltimus, bus baudžiami pataisais darbais iki dvejų metų arba bauda su atėmimu teisės vairuoti transporto priemones nuo trejų iki penkerių metų. Sulaikyti neblaivūs asmenys, iš kurių už vairavimą esant neblaiviems jau atimta teisė vairuoti transporto priemones, bus baudžiami pataisais darbais iki dvejų metų arba bauda su atėmimu teisės vairuoti transporto priemones nuo ketverių iki penkerių metų. Vairuotojai, kartą jau teisti už vairavimą išgėrus, galės būti baudžiami laisvės atėmimu iki vienerių metų su atėmimu teisės vairuoti transporto priemones penkeriems metams.

- Negalutiniais Lietuvos Finansų ministerijos duomenimis, valstybės biudžetas pirmąjį ketvirtį negavo 101,6 mln. litų (7,2 proc.) planuotą pajamų. Planuotos trijų mėnesių pajamos buvo 1,407 mlrd. litų. Vyriausybė tikėjosi, kad kasmetinė tendencija, kai pirmuosius du metų mėnesius pajamos mažėja, o kovo mėnesį ženkliai padidėja, pasikartos ir šiame, tačiau taip neatsitiko.

- Lietuvos Tėvynės liaudies partijos vadovė Laima Andrikienė apgailestauja, kad toks svarbus dokumentas, kaip Lietuvos Vyriausybės parengtas pasirengimo narystei NATO veiksmų planas, nebuvo svarstomas Seimo Užsienio reikalų bei Nacionalinio saugumo komitetuose. Lietuva narystės NATO veiksmų programą priėmė pernai rugsėjį, o jo vykdymas buvo aptariamas praėjusią savaitę Briuselyje vykusiam Šiaurės Atlanto tarybos posėdyje.

VILNIUJE PRASIDĖJO TRIŠALIS BALTIJOS PREZIDENTŲ SUSITIKIMAS

Lietuvos Prezidentūroje Vilniuje kovo 30 d. prieš vidurdienį prasidėjo trišalis Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų susitikimas. Prezidentai Valdas Adamkus, Vaira Vykė-Freiberga ir Lennart Meri svarsto politinį ir ekonominį trijų Baltijos valstybių bendradarbiavimą, santykius su kaimynėmis, integraciją į Europos Sąjungą ir NATO.

Po trišalio pokalbio prezidentai susitiko su Baltijos šalių verslininkais.

Vėliau prezidentų garbei buvo surengtas priėmimas Chodkevičių rūmuose, jie apžiūrėjo parodą "Krikščionybė Lietuvos mene", eksponuojamą Taikomosios dailės muziejuje.

Po apsilankymo muziejuje V. Vykė-Freiberga išvyko į Rygą, o L. Meri dar atidarė estų gra-

fikos parodą Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje bei susitiko su estų bendruomenės Lietuvoje atstovais.

Anksčiau kas pusmetį rengtą tradicinį Baltijos šalių vadovų susitikimą vėliau buvo nutarta organizuoti kartą per metus.

Pastarąjį kartą Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų trišalis susitikimas įvyko pernai vasarį Taline. Baltic News Service

Nuotraukoje Lietuvos Respublikos prezidentas V. Adamkus, Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga ir Estijos prezidentas Lennart Meri

LIETUVOJE PRADEDAMAS BANDOMASIS GYVENTOJŲ SURAŠYMAS

Lietuvos statistikos departamentas, ruošdamasis visuotiniam gyventojų surašymui, pradėjo demografinį tyrimą. Bandomasis gyventojų surašymas prasidėjo balandžio 5 dieną ir truks iki balandžio 14 dienos. Šis bandomasis gyventojų surašymas yra pasirengimas kitamet vyksiančiam visuotiniam gyventojų surašymui kitų metų balandžio 5 dieną.

Kaimyninėse Latvijoje ir Estijoje gyventojų surašymas vyksta dabar.

Kaip sakė Statistikos departamento generalinio direktoriaus pavaduotoja Dalia Ambrozaitienė, Lietuvoje visuotinį gyventojų surašymą buvo planuota

atlikti praėjusių metų gruodį, tačiau jis buvo atidėtas.

Pasak D. Ambrozaitienės, surašymas nukeliamas, atsižvelgiant į Europos Sąjungos (ES) rekomendacijas. Didžiojoje dalyje ES šalių gyventojų surašymas bus atliekamas kitamet.

Taip pat atsižvelgta į rekomendacijas, kad gyventojų surašymas neturi vykti kartu su tokiais viešomis akcijomis kaip rinkimai.

Kaip žinoma, kovą Lietuvoje vyko rinkimai į savivaldybių tarybas, o spalio mėnesį vyks Seimo rinkimai.

Balandžio 3-4 dienomis surašinėtojai lanko būstus ir tikslina savo surašymo apylinkių būstų ir gyventojų skaičių.

Tyrimui atrinkta apie 2 tūkst. būstų Vilniaus, Kauno, Mažeikių, Šiaulių, Šalčininkų, Alytaus, Birštono, Visagino miestų teritorijose, Panemunės (Šilutės raj.) ir Troškūnų (Anykščių raj.) miesteliuose, Marijampolės, Panevėžio, Šilutės, Širvintų ir Vilniaus rajonų kaimo vietovėse. Bus apklausta apie 5 tūkst. gyventojų.

Tyrimas konfidencialus, gauti duomenys bus naudojami tik suvestiniams duomenims gauti. Tyrimą atliks Statistikos departamento Gyventojų surašymų skyriaus, apskričių statistikos valdybų, miestų ir rajonų statistikos skyrių gyventojų surašymo darbuotojai.

BNS

ROLANDAS PAKSAS ANTRĄ KARTĄ TAPO VILNIAUS MERU

Vilniaus miesto meru antrą kartą išrinktas Rolandas Paksas. Balandžio 2 d. pirmajame naujosios tarybos posėdyje opozicija atsisakė dalyvauti balsavime, ir R. Paksas išrinktas 30-čia daugumos bloko balsų. Jo kandidatūrą parėmė Vilniaus miesto taryboje daugumą turinti liberalų, konservatorių bei Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) koalicija, kuri turi 30 mandatų iš 51.

Liberalai Vilniaus mieste laimėjo daugiausiai mandatų - 18, 7 mandatus laimėjo konservatoriai, o LLRA - 5.

21 mandatą Vilniaus miesto taryboje turi į bloką susivieniję Naujosios sąjungos, socialdemokratų, centrinių bei LDDP atstovai.

Pasak Lietuvos dienraščių, posėdžio pradžioje opozicija pa-

reiškė, kad jis yra neteisėtas, ir siūlė merą rinkti ketvirtadienį.

Liberalų sąjungos (LS) atstovas spaudai Jonas Čekuolis sakė BNS, kad opozicijos atstovai dalyvavo diskusijose, balsų skaičiavimo komisijos veikloje, tik atsisakė balsuoti.

Į mero postą buvo pasiūlyta viena kandidatūra - LS pirmininkas, ekspremjeras R. Paksas, Vilniaus savivaldybei jau vadovavęs 1997-1999 metais. Tuomet R. Paksas buvo konservatorius.

Pirmuoju mero pavaduotoju išrinktas liberalas Vilniaus Gedimino technikos universiteto docentas Algirdas Kudyzs, kitą vicemero postą užėmė į LS iš konservatorių perėjęs Juozas Imbrasas. Jis iki pastarojo mero buvo sostinės meras.

Miesto valdyboje po dvi vie-

Rolandas Paksas

tas atiteko konservatoriams ir LLRA, trims komitetams vadovaus liberalai.

Baltic News Service

KORUPCIJA LIETUVOJE TEBEPLINTA

Beveik pusė Lietuvos gyventojų mano, kad prie dabartinės Vyriausybės korupcija padidėjo, trečdalis mano - kad sumažėjo, o dešimtadalis - kad nepakito. Pagal tokius vertinimus Lietuva yra tarp kitų dviejų tirtų valstybių - Lenkijos ir Čekijos.

Apklausoje pateiktas klausimas: "Jūsų nuomone, ar dabartinės Vyriausybės valdymo laikotarpiu korupcija ir naudojimas tarnybine padėtimi siekiant asmeninės naudos padidėjo, pasiliko toks pat ar sumažėjo?"

Lietuvoje 45 proc. apklaustųjų atsakė, kad korupcija padidėjo, 34 proc. - nepakito, 10 proc. - sumažėjo.

Čekijoje atitinkamai atsakė 32, 47 ir 8 proc. apklaustųjų, o Lenkijoje - atitinkamai 71, 14 ir 3 proc.

Kovo pradžioje šią apklausą Lietuvoje atliko Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras "Vilmorus".

Omnitel Laikas

ŽIRINOVSKIJ GRASINA BALTIJOS ŠALIMS

Išsišokimais pagarsėjęs Rusijos Dūmos narys vėl nusprendė pagąsdinti Baltijos šalis. Kalbinamas ispanų spaudos „El Pais“ atstovų, jis paskelbė, kad Rusija gali panaudoti branduolinį ginklą, jei prasidės islamiška arba kinietiška karinė ekspansija, taip pat, jei NATO pajudės į Baltijos šalis ar Ukrainą.

Rusijos atstovybė, savo atstovo spaudai B. Kirilovo lūpomis, pranešė, kad tai tėra asmeninė Dūmos nario nuomonė, ji

visiškai neatspindi šalies oficialios politikos. „Jei Lietuva įstos į NATO, jos santykiai su Rusija taps sudėtingesni, tačiau branduoliniais ginklais jos anaipol nemanoma sprogdinti“, - sakė B. Kirilov.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija nusprendė nepaisyti šio eilinio V. Žirinovskio pranešimo. Anot Č. Juršėno, negalima rimtai reaguoti į kiekvieną anekdotišką šio politiko pasisakymą.

Internetas

NATO PAJĖGŲ EUROPOJE VADAS REMIA NUOSEKLŲ LIETUVOS NARYSTĖS VEIKSMŲ PLANO VYKDYMĄ

NATO pajėgų Europoje vadas JAV generolas Wesley Clark mano, kad Lietuvos užsibrėžti tikslai, siekiant narystės aljanse, yra realūs ir įgyvendinami. "Man atrodo, kad narystės veiksmų planas yra pakankamai pagrįstas ir jį galima įgyvendinti", spaudos konferencijoje balandžio 3 d. sakė W. Clark.

Jis pridūrė remias nuoseklų plane numatytų tikslų vykdymą.

Pasak NATO pareigūno, šalys narės ir kandidatės taip pat susiduria su gynybos sistemos finansavimo sunkumais, todėl "situacija Lietuvoje nėra išskirtinė".

Praėjusią savaitę narystės veiksmų plano vykdymas buvo teigiamai įvertintas Šiaurės Atlanto taryboje Briuselyje.

Kadenciją baigiantis NATO pajėgų Europoje vadas spėjo Lietuvai "didžią ateitį Europoje".

Kalbėdamas apie lietuvių karių dalyvavimą taikos misijoje Kosove, generolas pabrėžė, kad jie "iš tiesų puikiai atlieka savo misiją ir užsitarnavo labai gerą vardą".

Dabar Jugoslavijos Kosovo provincijoje tarnauja 30 Kauno atskirojo jėgierių bataliono karių, priklausančių Lenkijos batalionui.

Spaudos konferenciją W. Clark surengė po to, kai prezidentas Valdas Adamkus W. Clarkui įteikė Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordina.

Apdovanojimas skirtas už pastangas, padedant Lietuvai integruotis į tarptautines gynybos struktūras, ir asmeninį indėlį, stiprinant Lietuvos ir NATO šalių karinių pajėgų bendradarbiavimą.

Dėkodamas už apdovanojimą, W. Clark sakė, jog "Lietuva daug padarė įtvirtindama šalyje demokratijos, žmogaus teisių, laisvės principus".

Kadenciją baigiantis NATO pareigūnas į Lietuvą atvyko sekmdienio vakarą, o išvyko pirmadienio vidurdienį.

W. Clark, baigiantis tarnybą NATO pajėgų Europoje vado pareigose, surengė atsisveikino vizitus į visas NATO šalis ir keletą kandidatų, kurios padarė didžiausią pažangą, siekdamos integracijos į Aliansą.

Vilniuje W. Clark teigė dar neturįs jokių aiškių savo ateities planų, nes iki paskutinės minutės yra labai užimtas, atlikdamas karinę pareigą.

Generolas tikisi rasti darbo privačiame sektoriuje arba valstybės tarnyboje.

W. Clark spaudos konferencijoje kiekvienam žurnalistui asmeniškai paspaudė ranką ir padėkojo.

W. Clark pirmą kartą Lietuvoje lankėsi praėjusių metų liepą.

W. Clark, kuriam dabar 55-eri, NATO pajėgoms Europoje pradėjęs vadovauti 1997 metais. Šiame poste jį pakeis JAV Jungtinio štabo komiteto pirmininko pavaduotojas, oro pajėgų generolas Joseph Ralston.

Omnitel Laikas

NAUJA FRAKCIJA LIETUVOS SEIME

Kovo 28 d. Seime įregistruota nauja Nuosaukiųjų konservatorių frakcija, į kurią susibūrė ekspremjero Gedimino Vagnoriaus šalininkai. Pasak frakcijos seniūno Rimanto Pleikio, atsiskyrimas nuo didžiosios konservatorių frakcijos įvyko dėl dëlto, kad skyrėsi nuomonės kai kuriais klausimais, nebuvo dialogo, tačiau tikimasi, kad Seime esminiais klausimais bus sutariama. Rimanto Pleikio nuomone, dviejų stiprių asmenybių buvimas

TS (LK) buvo ir jos stiprybė, ir bėda. Du stiprūs politikai, turima omeny, Vagnorius ir Landsbergis, būdami skirtingo amžiaus, išsilavinimo ir mentaliteto, papildydavo vienas kitą. Dviese vadovaudami partijai, jie suburdavo skirtingus žmones. Kita vertus, tai buvo nuolat tikintis bomba, kad kada nors tos dvi stiprios asmenybės gali pradėti iš esmės nesutarti ir nutolti viena nuo kitos. Kas ir įvyko, daro išvadą Rimantas Pleikys. Lietuvos aidas

Kai elektra neveikia

Dažnai nekreipiame dėmesio į kasdieninius patogumus – elektrą, dujas, vandenį ir pan. Atrodo, kad tie dalykai visada buvo ir bus, ir nereikia rūpintis. Niekada nepagalvojame, kad gali kas nors atsitikti ir tų patogumų neturėsime. Visi gerai prisimename praėjusių kelių metų vasaros karščius, kada kai kuriose Chicagos dalyse nutrūko elektros tiekimas – sustojo šaldymo, vėsinimo sistemos, šaldytuvai, TV aparatai, keltuvai, daugiaaukščiuose namuose nebuvo vandens, nes vanduo pumpuojamas naudojant elektros jėgą. O prieš dvejus metus žiemą buvo nutrūkęs elektros tiekimas, ir vėl bėda, nebuvo šilumos. Elektros tiekėjai labai stropiai viską tikrina ir taiso – keičia senas dalis, kad, atėjus vasaros karščiams, nebūtų tokių bėdų, kaip buvo, bet bendrovės atstovai to visiškai negarantuoja, tik žada greitesnį sutaisymą... Šitoks elektros srovės nutraukimas ypač jaučiamas žmonių, gyvenančių dideliuose daugiaaukščiuose namuose. Išvengti elektros sutrikimų negalima, bet galima tiems atvejams geriau pasiruošti ir juos lengviau pergyventi.

Čia keletas patarimų, kad tie elektros srovės sutrikimai nebūtų per daug nemalonūs.

Įsigykite baterinių šviestuvų

ir išdėliokite juos įvairiuose kambariuose, kad, reikalui esant, galėtumėte jais greitai pasinaudoti. Šviestuvai yra geriau ir saugiau, negu žvakės ir degtukai. Turėkite ir atsarginių baterijų. Įsigykite baterinį ar ranka prisukamą laikrodį. Yra gerai įtaisyti bute baterija varomas "spotlights". Jos yra panašios į "emergency lights", kurios užsidega, kada užgęsta šviesa. Įsigykite ir vandens buteliuose atsargai, kad užtektų kelioms dienoms. Turėkite baterinį radijo aparatą, kad galėtumėte žinoti, kas dedasi jūsų mieste. Jei turite tikrai bevielį telefoną (cordless phone), įsigykite atsarginį (backup hardware phone), nes bevieliui reikia elektros.

Jei gyvenate dideliame daugiabučiame name, paprašykite to namo tvarkytoją, kad patikrintų atsargines šviesas, kurios, reikalui esant, veiktų.

Jeigu reikia iš daugiaaukščio namo pasitraukti, planuokite, kad jums reikės naudotis tik laiptais. Nenaudokite keltuvo, nes jis gali sustoti tarp aukštų, kai mieste neveikia elektra. O jeigu jūsų išėjimas ar išėjimai yra elektronškai kontroliuojami, žinokite būdą kaip tai apeiti. Jei atsitinka, kad elektros nėra (electric blackout), sužinokite gyvenamosios vietos padėtį naudodami baterinį radiją arba

skambindami elektros įstaigai. Jei bus pranešta, kad elektros nebus tik kokią valandą, nurimkite, atsilieiskite ir palaukite, kol ji atsiras. O jei yra žinoma, kad ilgesnį laiką elektros nebus, jūs galite žiemos metu sutaupyti šilumą bute, uždarydami langus, uždengdami juos užuolaidomis, ar kitomis langų dengimo priemonėmis, kad šiluma kuo ilgiau neišgaruotų. Kai pradeda darytis vėsu, renkitės atitinkamai šilčiau, keliais sluoksniais drabužių. Jei bute yra židiny, kūrėnams malkomis ar dujomis, galite juo pasinaudoti.

Vasaros metu darykite viską, kad butą išlaikytumėte kuo vėsiau ir langus atidarykite tik kai lauke atvėsta. Uždengti langai sulauko šilumą.

Kai nėra elektros, ar tai būtų žiema, ar vasara, kuo rečiau darinėkite šaldytuvą. Juo rečiau jį atidarysite, tuo ilgiau jame išsilaikys šaltis. Jei elektros nėra ilgesnį laiką, idėkite maistą į specialias temperatūros nepraleidžiančias dėžes (coolers), į jas galite, jei turite, įdėti ledų, kad maistas ilgiau išsilaikytų. Jei yra pakankamai šalta lauke (žiema), padėkite maistą lauke, pvz., balkone. Tačiau turėkite galvoje, kad per daug šalta temperatūra gali sugadinti maistą, kuris laikomas ne šaldiklyje, o paprastame šaldytuve.

Jei temperatūra lauke yra žemiau 0 laipsnių, truputį atsukite virtuvės čiaupus, kad vanduo galėtų lašėti. Tai apsaugos

vandens vamzdžius nuo užšalimo ir sprogimo. Jei virtuvės kriauklė yra prie laukinės sienos, atidarykite apatines spintelės duris, kad vandens vamzdžiai gautų daugiau šilumos ir neužšaltų.

Jei nusprendziame miegoti neapšildytame bute, apsiklokite keliais šiltais apklotais.

Kada reikia apieisti butą, kai nėra elektros srovės? Tai priklauso nuo atskiro žmogaus apsisprendimo, nors kartais miestas ar daugiabučio namo tvarkytojas jums liepia apieisti pastatą. Jei gyvenate viršutiniuose pastato aukštuose, atminti, kad nulipant daug aukštų, vėl reikės užlipti, o tai gali būti sunku silpnesniems, ypač vyresniesiems. Jeigu reikia pagalbos, apleidžiant butą, paskambinkite ugniagesiams, jie visada mielai padės. Jeigu atsitinka taip, kad nėra elektros, nepulkite į paniką, po kiek laiko ji atsiras – jos laidus sutaisys ir vėl turėsime elektrą ir visus gyvenimo patogumus.

Atminti, senais laikais Lietuvoje, ir Amerikoje, kaime žmonės neturėjo elektros, ir gyveno. O šiais laikais bet koks sutrikimas, bet koks nepatogumas – ir mums atrodo, kad jau pasaulio galas...

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Naudotasi medžiaga iš įvairios spaudos

Pavasarinis žiedas

R. Kisieliaus nuotr.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigycycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS ir SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITĖLE VIETA -
-GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEAAS
JONAS
1933+1976

Knyga be priekaištų: Broniaus Krivicko raštai

Antanas Dundzila

Su malonumu toliau gvildenu antraštės mintį: didokos apimtys (net 575 plus 56 psl.) leidinys, Virginijaus Gasiliūno parengta ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) Vilniuje 1999 m. išleista knyga yra gražiai atliktas, įdomus, gal net tobulas spaudos darbas. Tai pavykęs paminklas pražydušiam ir rezistencijos vingiuose žuvusiam 33 metų amžiaus rašytojui bei literatūrologui. Kartu tai paminklas spaudos darbo autoriui bei leidėjui. Tokie leidiniai kelia pasididžiavimą savosios visuomenės pasiekimais, tą visuomenę toliau skatina kokybiniais pasireiškimais, visuomenę ugdo. Besidžiaugiant į rankas patekusia knyga kaip kultūrinį pastangų vaisiumi, savaime aišku, svarbu iš akių neišleisti jos tematikos – Broniaus Krivicko (1919-1952) asmens bei raštų.

Leidinio turinį sudaro Br. Krivicko biografija bei jo raštų rinkinys. Pamatome, kad Nepriklausomos Lietuvos auklėtinio, vėliau rezistentu tapusio Br. Krivicko asmenybė labai nešabloniškai susipina kūryboje, moksle ir kovoje. Tos asmenybės gyvenimo pabaiga taip pat labai tragiška. Partizaninio karo pačioje pabaigoje, 1952 m. rugsėjo 21 d., Raguvo miške jis žūna bunkeryje, savo buvusiam LLKS Karaliaus Mindaugo srities vadui Jonui Kimštui-Žygūnui slaptavietę išdavęs.

Labai nepretenzingai, be jokio įvado knygos autorius leidinį pradeda Krivicko biografine apybraiža. Šis 40 puslapių, įdomiomis nuotraukomis ir duomenimis iliustruotas rašinys yra parašytas be autoriaus patos ar šiaip komentarų knygos herojui. Iš jo sužinome esminius Krivicko gyvenimo bruožus, prašokančius bostoniškės Lietuvių Enciklopedijos straipsnėlį XIII-ame tome bei jau paskutinio dešimtmečio bėgyje Lietuvoje

matytus leidinius. Kilme Krivickas pasvalietis, ūkininkaitis. Jau gimnazijoje reiškėsi literatūrai, pradėjo lietuvių kalbos ir literatūros studijas. Jas baigė 1943 m. gautu diplomu. 1945 metų pradžioje pasitraukė iš legalaus gyvenimo ir partizanavo, daugiausia kaip ryšininkas bei partizanų spaudos darbuotojas. Partizanaudamas, 1948 m. slapta vedė. Šie bruožai sudaro foną surinktiems Krivicko raštams, kurie yra leidinio branduolys ir didžiausia, 560 psl. užimanti dalis.

Krivicko kūrybos įvairumas stebina savo plotme. Jau žvelgiant į knygos turinio poskyrius, krinta į akis didokas skaičius feljetonų, novelių, poetinės prozos ir dramų, straipsnių recenzijų ir teatro kritikos, eilėraščių, vertimų, publicistikos. Pas Vincą Mykolaitį-Putiną Krivickas parašė net "labai gerai" įvertintą universiteto diplominį darbą apie Jono Aisčio idėjų pasaulį: leidinyje nepaprastai įdomu skaityti prieš pusimtį metų parašytą akademinę studiją apie to meto iškilusį poetą. Nemažiau miela akimis įsi-siurbti į anuometinių studentų šatrijiečių 1938 metų fotografijas, jose atpažinti išeivijoje su-tiktus žymūnus – Česlovą Grincevičių, Alfonsą Čipkų (Nyką-Niliūną), Aliną Griniene, Kazį Bradūną ir kelis kitus. Partizanavimo meto bei jau nepriklausomybę atgavus darytos nuotraukos domina lygiai taip pat. Visa tai skaitytojui Krivicką daro artimą, mūsų tarpe kūrybin-gai gyvenusį. Šis išpūdis suku-riamas ne knygos autoriaus šmaikščiu epitetu, bet skaityto-jo rankose laikomo leidinio vi-suma.

Knygoje surinkta medžiaga natūralu skirti į laisvo (nors ir okupuotame krašte gyvenančio) žmogaus ir ginkluotame po-grindyje, veikančio kovotojo kūrybą. Šie du fonai kūrinius

savaip spalvina, įtaigoja. Juk mažai turime iškilusių žmonių, kuriems buvo lemta kurti tokiuose skirtinguose pasauliuose. Taigi Krivicko – laisvo žmogaus – ankstyvesni raštai domina, nes juose nuo maždaug ketvirto dešimtmečio vidurio atsispindi būsimojo rašytojo mokymasis bei literatūrinis bren-dimas, kai, sakykime, poezijoje jau švietė jaunas Aistis, Braz-džionis, Miškinis, o prozoje – Jankus, Marcinkevičius, Vaičiū-laitis ir kiti. Tais užmarštin šandien grįmztančiais laikais Krivickas kūrė pats ir taip pat rašė apie čia suminėtujų bei ki-tų kūrybą. Todėl dabar knygo-je mes taip pat matome Krivic-ką lyg savo kūrybą deklamuo-jantį bei kitų raštus interpretuo-jantį menininką. Praslinkus pus-šimčiui metų nuo anų laikų, skaitytojui šis įvaizdis yra ap-čiuopiama dovana.

Gi 1945 m. išėjęs į aktyvią rezistenciją, Krivickas savo raš-tuose pasikeitė. Iš jo partiza-navimo laikų kūrybos dvelkia kitoks pasaulis, mums sunkiai suprantamas. Juk sunku įsivaiz-duoti, kaip okupanto gaudom-am, ginklu nešinam, savo už-davinuose pasinėrusiam parti-zanui gali rūpėti... grožinė lite-ratūra. Tačiau nekyla abejonių, kad Krivickui rūpėjo. To savojo rūpesčio vaisius jis rašė, skaitė miško broliams ir saugojo, vė-liau slėpė: čia tenka pripažinti stebinančią kūrybinę jėgą, kuri prilygsta žmogaus valiai ar gin-klo plienui. Partizaninių laikų Krivickas išliko literatūrai iš-tikimas net vertimais, domėjimu-si svetimų kalbų autoriais. Rezistencijos vingiuose jis taip pat redagavo laisvąją (pogrind-inę) spaudą, rašė apžvalgas (pvz., "Federalinė Vokietija įžengė į laisvųjų tautų bendruo-menę", 1952), svarstė partizani-nio karo organizacinius reikalus ("LLKS visuomeninės veiklos išvystymas Rytų Lietuvoje", 1952) ir kt.

Iš knygos sužinome, kad po-eziją Krivickas pradėjo rašyti partizanaudamas. 1945-1953 m. datomis pažymėtų eilėraščių knygoje yra daug. Jie nevienodo lygio, įvairūs tematika. Neeilinių išpūdį sukelia trumpi eilėraštukai skyriuje "Trumpi

posmai ir margos mintys". Tai daugiausia šmaikštūs, atskiesti jumoru, didaktinio pobūdžio, o savo mintimi bei rimu – netoli patarlių. Manychiau, kad labiau-siai poetui pavyko okupanto adresu parašytos satyros. Savo grynosios poezijos eilėdaroje Krivickas vis tik atrodo naujo-kas, o gal žodžio menui išvis priešiškos buities sukaustytas. Tikrai sklandžia lyrika šiame laikotarpyje jis sužiba tik vieto-mis. Dar įdomu ar net keista, kad, pvz., Krivicko lietuvių kal-bon išverstų vokiškų eilėraščių eilėdara daug tobulesnė.

Ši knyga yra Krivicko raštų antologija. Nesužinosime, ar visą Krivicko kūrybą šiame lei-dinyje matome. Leidinio apim-tis tačiau byloja, kad jei ir ne viską knygos autoriui pavyko surasti ar atpažinti, tai vis tik surinkta daug. Surinkta tiek daug, kad išleista knyga liudi-ja Krivicką buvus talentingu litematu. Knygos nereikia skaityti nuo pradžios iki galo – galima vartyti ir skaityti ištraukas – kas tik aki traukia. Tiesa, šitaip pasmaguriavus, apima pagunda knyga perskaityti ištiesai, nuo pradžios iki galo.

Leidinį apie Krivicką jau minėjo Lietuvos spauda. Rašė apie jį "Dienovidis", rašė savo krašto žymūnais skrupulingai besirūpinantis Pasvalyje esančios M. Katiliškio bibliotekos lei-džiamas kultūrinis laikraštis "Šiaurietiški atsivėrimai". Be abejo, rašė ir kiti. Ir labai gerai: knyga apie Br. Krivicko raštus yra verta plataus atgarsio. Plataus atgarsio verta ir Krivicko asmenybė, jo kūryba.

Broniaus Krivicko Raštai. Parengė *Virginijus Gasiliūnas*. Išleido *Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Vilnius, 1999. Kaina sutartinė.*

Iš Merfio dėsnių:

Antwoodo loginė išvada:
Paskolintas knygas visada gražina, išskyrus tas, kurios tau brangiausias.

Johnsono dėsnis:
Jeigu tu nenusipirkai žurnalo, tai paaiškės, kad jame yra straipsnis, kurį tu tiesiog troškai perskaityti.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra

Lietuviai pirmą kartą dalyvauja pasaulinėje parodoje

*Pasitinkant naują šimtmetį, 1900 m. Paryžiuje surengta įspūdinga paroda, pastatytas Eifelio bokštas***Paulius Jurkus**

Pirmoji pasaulinė paroda buvo surengta Londone 1851 m. Nuo tada tokios pasaulinės parodos pradėtos rengti gana dažnai. Rengtos įvairiuose Europos miestuose, Australijoje, Indijoje. Iš viso iki naujo šimtmečio surengtos 25 tokios pasaulinės parodos. Vien Paryžiuje surengtos penkios – 1855, 1867, 1878, 1889 ir 1900 metais. Šiai naujo amžiaus parodai pradėta iš anksto rengtis.

19-to amžiaus nuotaika

Devyniolikame amžiuje daug naujų išradimų visose srityse. Nauji garlaiviai keleivius patogiai vežiojo po visus vandenynus. Sukurtas geležinkelio tinklas apjuosė visą pasaulį. Išrastas telefonas, elektros lemputė, telefonas, rašomoji mašinėlė, kinas, išvystytos sporto šakos, sukurti nauji ginklai.

Ta kūrybinga pakili nuotaika ir skatino kuo iškilmingiau sutikti naują 20-tą šimtmetį. Kultūriniam gyvenimui tada vadovavo Prancūzija. Ji ir pasiūlė naujo šimtmečio proga surengti didelę pasaulinę parodą.

Eifelio bokštas

Norėdami pademonstruoti technikos pažangą, prancūzai

naujo amžiaus sutikimo proga pastatė taip vadinamą Eifelio bokštą. Jis pastatytas 1889 m. Bokštas buvo lyg koks kvieslys į pasaulinę parodą.

Bokštą suprojektavo inžinierius Alexandre Gustave Eiffel (1832-1923). Jis buvo pastatęs daug tiltų, viadukų. Šį bokštą Prayžiaus Cham de Mars dalyje jis pastatė su dideliu kūrybiniu polėkiu. Jo aukštis – 300 metrų. Iki 1930 m. tai buvo aukščiausias bokštas pasaulyje. Trijose aikštelėse – 58 m, 115 m ir 276 m – įrengtos užkandinės, krautuvės, paštotai. Viršuje – radijo ir televizijos siųstuvai, meteorologijos stotis, galingi prožektoriai. Statybai sunaudota 7500 tonų geležies. Bokštas atsiėjo 6,5 mln. aukso frankų. Iki 1953 m. jis sutraukė apie 53 milijonus lankytojų. Buvo toks populiarus, kad tapo Paryžiaus simboliu.

Lietuvių dėmesys parodai

Tautinis atgimimas tuo metu buvo apėmęs visą Lietuvą. Šia rengiama pasauline paroda Paryžiuje pirmieji susidomėjo Amerikos lietuviai. Jau 1893 m. jie susirūpino šioj parodoj įrengti atskirą lietuvių skyrių. Kunigai A. Kaupas, J. Žilinskas, A. Burba, klierikas A. Milukas ir kt. 1893 m. sudarė Lau-

ryno Ivinskio Lietuvių Europos-Amerikos Draugystę, kuri žadėjo Paryžiaus parodoje supažindinti su Lietuvos praeitimi ir dabartimi, mokslo vardu siekti ir politinių tikslų. Iš pradžių šio užmojo kiti nesuprato. Taip viskas ir nutilo.

Antrą kartą šiuos reikalus iškėlė Ciuricho Draugystė Lietuviškos Jaunuomenės. Parodos reikalas jau buvo visai pribrendęs, dėl jo nebekilo jokių priekaištų.

Bet prieš parodą sukilo Tilžės vokiečiai ir vietos vokiečiai, esą toj parodoj bus apšmeižta Tilžė, o rusai gali leisti ir lietuvišką spaudą, kurios draudimas Tilžės vokiečiams taip buvo pelningas. Bet reikalai judėjo. Per laikraščius buvo išrinktas komitetas: pirmininkas ir knygyninkas kun. J. Žilinskas, išdininkas J.J. Paukštis, raštininkas P. Mikolainis ir nariai J. Šliūpas su A. Miluku.

Greitai Amerikos lietuviai parodos reikalams surinko 2,163.24 dol. ir parodos reikalais rūpintis paskyrė dr. J. Basanavičių. Šiam negalint, į Paryžių nuvyko J. Bagdonas, tuometinis Varpo ir Ūkininko reaktorius. Zuericho komitetas jau buvo subyrėjęs ir jo pirminkas A. Moravskis tarėsi su lenkais, kad šie priglaustų lietuvių draudžiamąją spaudą Lenkijos skyriuje. J. Bagdonas

pasitarkė Pr. Žitkevičių, išd. K. Dobkevičių, J. Pautienį ir kitus lietuvius, aiškiai atsisakdamas nuo lenkiškosios Želmens draugijos ir lenkų unijinės talkos.

Ieškant lietuviškam skyriui vietos Paryžiaus parodoje, susidurta su nenumatytais sunkumais. Tarptautinio spaudos skyriaus nebuvo tai numatyta. Prie Vokietijos ir Prancūzijos spaudos skyrių nebuvo įmanoma prilitpti, nes nei prancūzai, nei vokiečiai nenorėjo pykinti rusų, kadangi jie lietuvišką spaudos skyrių laikė grynai politiniu, o ne kultūriniu pasirodymu.

Lietuvos skyriui vietą Paryžiaus parodoje surado Prancūzijos švietimo ministerijos globojamas Europos tautų etnografinis skyrius – Trocadero rūmuose, bet čia reikėjo pritaikyti visai prie naujų sąlygų. Vietą gauti padėjo keli prancūzai. Leidime buvo pabrėžta, kad parodoje neturi būti politikos. Gi etnografinė paroda nebuvo pasiruošusi. Teko viską skubiai organizuoti.

Mažąjoje Lietuvoje veikė D. Zaunius, M. Zauniūtė, J. Streckys, M. Jankus ir J. Vanagai. Jie sudarė atskirą komitetą ir surinko 173 eksponatų. Lietuvoje medžiagą rinkti puolė daugelis inteligentų ir Užnemunės ūkininkų. Buvo surinkta daug įdomios Lietuvos būtvės medžiagos, senų audinių, įvairių sodžiaus meno dirbinių. Vienus suaukojo, kiti buvo supirkti. J. Lozoraitis tuos rinkinius slapta pervežė į Mažąją Lietuvą, o iš ten Zauniai persiuntė į Paryžių.

Su nemažesniu rūpestingumu buvo renkami ir spaudiniai, daromos spaudos, ekonominės ir kitokios diagramos, prancūzų kalba parengtas draudžiamosios spaudos katalogas.

Pasaulinė paroda prasidėjo 1900 m. balandžio 15 d., o lietuviškas skyrius gautose patalpose atidarytas tų metų gegužės 15 d. Tai buvo įrengtos lietuviškos pirkios modelis su atskirose vitrinose išstatytais sodžiaus ūkio padargais, meno dirbiniais, audiniais.

Ką vaizdavo pirkia?

Pirkioje buvo imituojamos piršlybos: motina, duktė, piršliai... Manekenai, aprengti tautiniais drabužiais, Lietuvos kaimo nešiojamu apdaru.

Politinę ir propagandinę spaudos reikšmę bylojo priešais pirkia didelis užrašas LITHUANIE su vytimi. Šonuose buvo seni Lietuvos žemėlapiai ir kt.

(nukelta į 8 psl.)

Lietuva ir Europos Sąjunga – ko bijome?

Visos stambesnės Lietuvos partijos, dauguma akademinės bendruomenės, bei politinių apžvalgininkų sutaria, kad stojimas į Europos Sąjungą (ES) yra itin gyvybingas žingsnis Lietuvai. Tuo tarpu šių metų Lietuvos viešosios nuomonės VILMORUS apklausos rodo nepritariančių stojimui į ES skaičiaus augimą. Lapkritį pirmą kartą euroskeptikų skai-

čius viršijo pasisakančių "už" skaičių. Nepritariančių stojimui į ES proporcija pradėjo nuosekliai augti nuo 1998 metų (pagal Eurobarometro duomenis nuo 1996 m.).

Europos komitetas puolė aiškinti, kad tai neinformuotumo, Ignalinos faktoriaus, "Williams" bylos bei šiaip bendrų anarchizminių liaudies nepasitenkinimo valdžia apraiškų pasekmė. Ir, tarp kitko, buvo nurodoma, kad tikrų euroskeptikų, kurie apskritai jokiais būdais nenorėtų atsidurti ES, pagal lapkričio apklausą yra tik 6 %, o visi kiti tik nenorėtų skuboto įsijungimo.

Istabu. 1992 metais, kai visuomenės informuotumas apie ES buvo tikrai žymiai mažesnis – 63,5% pasisakė už ir tik 4,3% prieš stojimą į ES (už 58,9% Latvijoje ir 59,2% Estijoje). O 1998-aisiais, kai įstojimas tapo realia galimybe, su konkrečiais darbais ir išpareigojimais, t.y. kai buvo priimtos tautinės Lietuvos įsijungimo į ES ir acquis communautaire priėmimo programos, euroskeptikų padaugėjo. Keistai skamba aiškinimas visuomenės neinformuotumu. Įtikinamesnė būtų nuomonė, teigianti, kad žmonės daugiau susipažinę su ES vidine sankloda atšalo įstojimo į ES idėjoms, kai tai tapo ne tik rožine svajone, bet palietė kiekvieno Lietuvos piliečio interesus.

Ignalinos atominė elektrinė ir Mažeikių "Naftos" tvarkymo reikalai, žinoma, negalėjo nesustiprinti nusivylimo valstybine valdžia. Elitizmas ir atviras viešosios nuomonės neigimas, nusprendžiant šių strateginių objektų ateitį, kurie įtakoja visų Lietuvos gyventojų gerbūvį, suprantama, negali džiuginti didelės Lietuvos piliečių. Tai kelia pasipiktinimą tiek valdančių elitu, tiek ir opozicija, negalinčia tinkamai tam pasipriešinti. Tokia įvairių derybų vedimo patirtis, kai "vyriausybė atsuka nugarą Lietuvai, o veidą ES, Tarptautiniam valiutos fondui ar kitoms tarptautinėms institucijoms...", neįkvepia pasitikėjimo dėl būsimų derybų su ES.

Kita vertus, Lietuva tokiu dideliu euroskeptikų skaičiumi gana aiškiai išsiskiria iš Baltijos ir Vidurio Rytų Europos šalių tiek pagal Vidurio ir Rytų Eurobarometro, tiek pagal kitų apklausų duomenis. Taip pat visiškai nedidelė Lietuvos Filosofijos ir Sociologijos Instituto atliktų apklaustųjų dalis tapatinasi su Europa (atitinkamai 3%, o kaip antrą pasirinkimą nurodo 19%).

Tomas Sakalauskas:*noriu suprasti kitokį žmogų... 6*

(pradžia Nr. 9)

Tomas Sakalauskas: Šitų dalykų negalima išmokyti...**Laima Sprangauskaitė:** Aš manau, kad galima...**T.S.** Galima išmokyti žmogų atsiskleisti, atsiverti.**L.S.** Jeigu tu pataikai, jeigu surandi teisingą kalbą, kurią jisai supranta...

T.S. Labai svarbu duoti kibirkštį. Labai svarbu sutikti gyvenime gerą mokytoją. Aš sutikau du savo gyvenime mokytojus. Tai aš esu labai turtingas. Yra žmonių, kurie išvis nesutinka tikrų mokytojų. Sutinka mokytojus, kurie moko, moko, bet tas nusibosta, ir jie nėra tikri mokytojai. (...) Man viena iš paskatų atvažiuoti į New Yorką buvo Jono Meko "Laiškai". Mekas kartais per Lietuvos televiziją skaito "Laiškus iš nežinios". Ir vienas paskutinių laiškų buvo štai apie ką. Autorius sako išgirdęs, jog Lietuvoje savizudžių skaičius yra pats didžiausias pasaulyje. Jį ta žinia labai nuliūdinus. Jaunystėje, sako jis, man irgi užeidavę blogumų, kam jų nebūna? Ką jis dabar norėtų patarti tokiems žmonėms, prisitūtiems prie tam tikros ribos, kada sprendžia būti ar nebūti, žmonėms, įpuolusiems į depresiją. Jeigu tau pasidaro bloga, sako jis, nieko negalvodamas eik į pirmą geležinkelio, autobuso ar lėktuvo stotį, pirk bilietą ir skrisk iš tos vietos į visai kitą aplinką. O ką ten rasi, negalvok apie tai. Tai toks buvo Jono Meko patarimas.

Julius Keleras: Man tai atrodo šiek tiek naivu... Ką gali, tarkim, studentas, gyvenantis bendrabutyje, už tėvų pinigų, kur jis gali imti ir nuskristi?

L.S. Paskui neturėsi už ką parsikristi ir... pasidarys vėl tas pats.

T.S. Galbūt ir taip... Bet man asmeniškai tas patarimas labai padėjo. Sumaniau pakeisti vietą, aplinką, žmones, apie kuriuos aš turiu rašyti. Aš esu pradėjęs milžinišką darbą – aš noriu parašyti

knygą apie Vilnių, kuri vadinsis, tai irgi sąlygiškas pavadinimas – *Missa Vilnensis* (Vilniaus mišios). Knyga apims pačius seniausius Vilniaus laikus, kas Vilnių statė, kas kūrė Vilniaus aurą, kas kūrė tą Vilniaus dvasią nuo pat seniausių laikų: ir architektai, ir poetai, ir daugybė žmonių... Ir – kas tą Vilniaus dvasią griovė: karai, marai, gaisrai, okupacijos ir visa kita.

J.K. Kadaisė man yra padariusi didelį įspūdį Maceikos knyga apie Vilnių.

T.S. Taip, gera knyga.**J.K.** O Vorobjovas? Jo jokia būdu nederėtų pamiršti.

T.S. Vorobjovas tai iš viso stebuklas. Taip, yra gerų knygų apie Vilnių, ir Vorobjovo, ir Griniaus... Taigi, dabar man į šitos knygos apie Vilnių rašymą netikėtai įsiterpė Mačiūnas, New Yorkas... Viena iš įdomiausių mano kelionių čia, Amerikoje, buvo pas dailininką Viktorą Petravičių. Mane ten nuvežė Plioplytė, iš Chicago, ir aš, pamenu, ten gyvenau pas jį kokią savaitę.

J.K. Tai dar buvo kokiais 1987-tais?

T.S. Taip. Tada mes tam name buvom vieni du, ir mes kalbėjome ir kalbėjome ir kalbėjome... apie Eidukevičių, apie kitus dailininkus, bet labiausiai man rūpėjo pats Petravičius. Aš manau, kad Petravičius yra mūsų grafikos patriarchas ir tėvas. Iš jo kyla visa grafika. Besimokydamas Paryžiuje 1933-1935 m. jis išleido dvi grafikos knygas "Gulbė, karaliaus pati" ir "Marti iš jaujos", kurios tapo klasikėmis.

L.S. Atsimenu iš vaikystės, nuostabios knygos...

T.S. Ką jis padarė būdamas Lietuvoje ir Paryžiuje – patys geriausi jo darbai. Tai kai aš pas jį atvažiuavau, jis man tiek daug pasakojo... Apie Paryžių, kaip jį ten moterys mylėjo... Kartą besnekanant, prie kavutės jis man nusprendžia ką nors padovanoti. Klausia: "Na, Tomai, tai ko nori?" Sakau nedrąsiai: "Aišku, noriu, kad ir mažą kokią paveiksluką Jūs..." Tai jis man ir sako: "Ča, paveiksluką mažą! Dabar už mano grafikos darbą mažiausiai moka du tūkstančius dolerių! Palauk, aš tau ko nors paieškosiu..." Jis atsikelia, nueina ir atneša iškilmingai man dovaną – ilgas baltas savo kelnės, sakydamas: "Žinai, aš jas tik vieną kartą buvau užsidėjęs,

aš tau jas dovanuju". O dar juokingiausia, kad jis tai toks plonas, plonas, o aš visai priešingai... Tai aš ir sakau: "Na, Viktorai, vienas dalykas, kad aš į tas kelnės tikrai netilpsiu, o antras, kad man jų visiškai nereikia..." "Kaip tai netilpsi, neilsi?! Nagi, pasimačiuok!" Tada aš jau tvirtai sakau: "Ačiū, bet negaliu tos dovanos priimti". Kitą dieną atvažiuoja Holenderis iš Chicago. Jis buvo jo globėjas, parodų organizatorius. Tai Holenderis vežasi su pietauti, paskui visi grįžtam pas Petravičių ir toliau tęsiam pokalbį. Tada Holenderis ir klausia: "Na, tai ką tu padovanotai svečiui iš Lietuvos?" Petravičius sako: "Aš jam norėjau padovanoti kelnės, bet kad jis neima!" Holenderis tada jam: "Klausyk, Viktorai, na kaip čia dabar tu... (o prieš mus kabo didelis Petravičiaus paveikslas) Ar tu negalėtum šitam žmogui tą savo paveikslą padovanoti? Ar tau gaila?" Bet Petravičius ir vėl savo: "Tas paveikslas du tris tūkstančius kainuoja... Nori – mokėk du tūkstančius, ir gauši!" Po kiek laiko, besėdint, išgėrus dar po čerkele, Petravičiaus sąžinė prabilo. Jis atsistojo, nuėjo prie sienos ir sako: "Na, galų gale, imk tu tą paveikslą!" Nukabino jį tą paveikslą ir taip aš jį parsivežiau, dabar jis kabo mano studijoje. Bet kas dar įdomu, tada aš rinkau medžiagą apie dailininką Eidukevičių. O Petravičius su juo prieš karą buvo dirbę kartu. Ir kai ta knyga išėjo, aš nusiunčiau ją Petravičiui. Ji vadinasi "Esu toks, koks esu". Po kiek laiko gaunu Petravičiaus laišką... Man toks dailininkas Lapė yra sakęs – kad Petravičius parašytų laišką, yra tikras stebuklas! Pasakojo, kaip jis pats vieną sykį bandė gauti iš Petravičiaus atsakymą į savo laišką, kuriame prašęs tik vienintelio žodžio: taip arba ne. Tada jam Petravičius po kiek laiko atrašęs, parašęs tą vieną žodį, bet kartu prirašęs prieraišą, kiek jam laiko tas atsakymo paruošimas atėmęs... Taigi, dabar man Petravičius parašė ilgiausią laišką... Ir dar gyrė mane, kad parašiau apie Eidukevičių, kad visiems nušluosčiau nosį. Ir po kiek laiko, dar buvo sovietiniai laikai, ateina paštu man toks rulonas, išimu – Petravičiaus darbas! Lino raizginys. Tai taip aš gavau antrą jo darbą (...)

J.K. Išties smagu buvo su Jumis ir Laima pabendrauti. Ačiū už pokalbį.

(pabaiga)

■ NATO vadovaujamos taikos palaikymo pajėgos Bosnijoje balandžio 3 d. sulaukė aukštą serbų karo meto politiką Momčilo Krajišniką. Jis suimtas, remiantis slapto Jungtinių Tautų karo nusikaltimų tribunolo, esančio Hagoje, kaltinamuoju aktu, pranešė taikos palaikymo pajėgų atstovas spaudai.

■ Japonijos premjeras Keizo Obuchi balandžio 3 d. buvo komoje po jį ištikusio insulto, tačiau dėl galimo jo atsistatydinimo kol kas nenuspręsta, pareiškė einantis premjero pareigas Mikio Aoki. Anksti balandžio 2 d. rytą K. Obuchi buvo nuvežtas į Tokijo ligoninę, kur yra reanimacijos skyriuje ir gali kvėpuoti tik su dirbtinio kvėpavimo aparatu. Nors tikslis negalavimo priežastis nežinoma, manoma, kad premjeras susirgo dėl persidirbimo.

■ Latvijos ministras pirmininkas Andris Šķelē tikisi, kad ateityje Rusija užmegs dalykiškus santykius su kaimyninėmis šalimis, ir po naujojo prezidento išrinkimo "patikslins daugelį dalykų", taip pat "atsisakys emocijų šiuose santykiuose". Tokią nuomonę A. Šķelē pareiškė interviu Latvijos radijui.

■ Jungtinių Tautų žmogaus teisių reikalų aukščiausioji komisarė Mary Robinson balandžio 1 d. lankėsi Ingušijoje Čečėnijos pabėgėlių stovykloje. Ji sakė esanti apstulbinta tos beviltiškos padėties ir sąlygų, kuriomis gyvena stovyklose pabėgėliai. "Mane labai neramina pažeidimų, įvykdytų kariškių arba samdomų kareivių, lygis", - teigė M. Robinson. Balandžio 1 d. ji susitiko su žmogaus teisių gynimo organizacijos "Memorial" nariais, kurie pasakojo komisarei apie nežmoniškų kariškių veiksmus Čečėnijoje. Dagestano sostinėje Machačkaloje, M. Robinson žurnalistas pareiškė mananti, kad Rusijos valdžia imasi neadekvačių priemonių Čečėnijoje. Komisarė taip pat lankėsi sugriautoje Čečėnijos sostinėje Džochargaloje, kur aplankė ligoninę ir dvi turgavietes. Po vizito Rusijoje M. Robinson išvyko į Strasbūrą, kur balandžio 5 d. Europos Taryboje perskaitė pranešimą apie padėtį Čečėnijoje.

Italų jėzuitas, tapęs kinų išminčiumi

1583 metai. Pasaulio pakraštyje jėzuitas Matteo Ricci baigia trumpą viešnagę Makao, vietiniame Kinijos mieste, kur paprastai leidžiama lankytis užsieniečiams, ir patraukia į Kinijos gilumą. Šis italas, gimęs mažame Adrijos pakrantės miestelyje Macerata, kilmingoje, bet nepiniginėje šeimoje, auklėtas jėzuitų mokykloje, sulaukęs aštuoniolikos, įstojo į Jėzaus draugiją. Romos kolegijoje, kurią visi neseniai įsteigė Šv. Ignacas Lojola (būsimajame Grigališkajame universitete), jis studijavo teologiją, filosofiją, įskaitant didžiuosius "pagonių" autorius, matematiką ir gamtos mokslus. Baigęs pavardinę vakarietiško humanizmo mokyklą, jis nusprendė tapti kinu, kad Kristui laimėtų dar vieną šalį. Dvylika metų jis krinto kinų kalbą, studijavo tenykštės minties klasiką. 1578 metais nuplaukęs iki Vidurio Imperijos (taip iki šiol vadinasi Kinija), jis ne tik protu gilinosi į nepažįstamą pasaulį - Matteo apsiliko budistų vienuolio drabužiu. Budistų vienuoliai buvo laikomi anapus keturių visuomenės sluoksnių (mokslininkų, valstiečių, amatininkų ir pirklių) ir gyveno be privilegijų, nieko iš nieko neprašydami. Matteo stengėsi sutarti su visais. Pasakodamas apie gimtąjį žemyną, vaizduodavo jį kaip santarvės žemę ir tuo žavėdavo kinus, kuriems visuomenės darna yra idealas, be to, tai atitiko senąjį įsitikinimą apie Tolimųjų Vakarų karalystę *Da-Dzin*, kur valdo dorybė. Apie konfesinius karus, draskius Europą, - nutylėdavo. 12 metų praleidęs europiečiams neprieinamoje Kinijos provincijoje, Matteo galiausiai ryžosi patekti į imperatoriaus aplinką, kur apie jį jau žinojo. Kaži ar jis žinojo, kad toks užmojis neįmanomas, nes Mingų dinastija daug labiau šiaurės prieš užsieniečius, nei mongolai, kurie priėmė Marką Polą. Ir vis dėlto jis tikėjosi atversti imperatorių ir artimuosius, na, o visi kiti pavaldiniai vėliau nuosekliai turėtų perimti valdovų tikybą. Supratęs, kad mokyti konfucianistai budistus niekiną, Matteo nusimetė vienuolio apdarą ir siūdinosi mokslininkui deramus drabužius: vieną iškilmingoms progoms, kitą - paprastam laikui. "Tai pakėlė mano autoritetą", - rašė nauju įvaizdžiu patenkintas Matteo. Nepaisant visų šitų kozirų,

jam prireikė šešeto metų, kol pasiekė Pekiną. Paskutinė tarpstotė buvo Nankinas, kur, nusiziūrėjęs į tradiciją, Matteo atidarė filosofijos mokyklą. Čia, kaip ir kitose akademijose, mokytojas subūrė klausytojus, kurie domėjosi jo dėstoma minties srove. Laiškuose piešiama akademinė aplinka: "Susibičiu liauvau su Žang Du-džinu. Dažnai matomės, jis gražiai atsiliepią apie mūsų pažiūrą ir atsiunčia savo mokinių, kad aš juos pamokyčiau"; "mokslinčiai man palankūs ir nuolat su manimi kalbasi. Dažnai su jais kalbėdavau iš esmės, ir jie niekada nemėgindavo priversti, kad aš jiems pritarčiau". Kai 1601 metais Matteo pasiekė sostinę, jo prestižas buvo nenučienijamas. Tačiau jėzuitas misionierius gerokai pasikeitė ir likusius devynerius metus jis tikslu siekė kitaip. Neišsižadėjęs troškimo įskiepyti Kinijoje krikščionybę, jis, nuosirdžiai gerbdamas konfucianizmą, liovėsi tikėti greito ir įspūdingo atsivertimo galimybe.

Perpratęs, kokia sudėtinga kinų visuomenė, Matteo apsisprendė įsiliesti į mokslininkų sluoksnį. Šitaip jis apėjo kitus du kinų religingumo sandus: daoizmą ir budizmą. Laikydamsis į "Veikalą apie draugystę" (žr. toliau) įrašyto principo, kad mūsų draugų priešai turi būti mūsų priešais, Matteo sąmoningai stojo konfucianizmo pusėn. Budizmo suprasti nemėgino, jam buvo gana manyti, jog tai nihilistinė ir prietaringa tikyba. Tokia laikysena teisinga net šio amžiaus religijų dialogo veikėjai. Anot jėzuito Yves'o Raquinno, "tais laikais nebuvo imanoma rasti kelią į Kinijos širdį iš karto per trejus vartus", t.y. per budizmą, daoizmą ir konfucianizmą. Matteo matė, kad šen ten paslydo ir Konfuzijaus tradicija, tačiau nukrypimus aiškino prabėgančių amžių poveikiu, kuris nudilino garbios senovės mintį. Šis argumentas pataikė ir į jo nostalgikų pašnekovų širdis, ir, matyt, atitiko tikrovę. Tačiau Matteo toli pranoko vėliau atvykusius misionierius, kurie konfucianizmą suprato kaip prastą materialistinį moralizmą. Bažnyčios tėvų, susidūrusių su pagoniška graikų filosofija, pavyzdžiu tėvas Ricci savo naujoje kultūroje ieškojo Dievo "žodžio sėklę". Kaip andai apaštalas Paulius priekabams atėniečiams, taip ir italų

jėzuitas rodė savo mokslinigiems kolegoms, kad jų tradicijos "nepažįstamasis Dievas" yra Evangelijos Dievas. Rašydamas katekizmą *Tianzu šiju* ("Veikalas apie tikrąjį Dievo suvokimą"), jis pasinaudojo konfuciškosios minties tekstais ir savo pasirinkimą paaiškino šitaip: "Mano manymu, labai vertėjo į savo pusę patraukti svarbiausią mokslininkų sluoksnio dalį. Jie laikosi Konfucijaus, kurio raštus aiškinau mūsiška prasme ten, kur jis pasisakė neaiškiai". Apibūdindamas krikščionybę, jis pabrėžė bendražmogiškas vertybes ir proto svarbą, nes žinojo, kad skaitytojai į tai atkreips dėmesį. Apreiškimo ir išgelbėjimo sąvokas Matteo aptarė veikalo pabaigoje, nurodydamas jų sąsajas su ankščiau išdėstytais pažiuromis. Dėl tokios originalios katekizmo kompozicijos kyla klausimas: ar galima pateisinti tokią religinę saviaveiklą? Ji klastinga dvejopai: ar valia prilipdyti paviršutinišką krikščioniško tikėjimo vaizdą ant pamato, kuris jam visai svetimas? Ar galima leisti skaitytojui savaip išaiškinti (nuaiškinti) krikščionybės turinį? Transcendenciją italų jėzuitas vadino *Tian* (Sangumi) arba *Šang-di* (Aukštybių imperatoriumi). Ar tuo jis labiau iškreipė tikėjimo turinį nei Bažnyčios Tėvai, kurie vartojo žodį "Dievas", paveldėtą iš pagoniškųjų Graikijos ir Romos? Beje, ir kiniškų žodžių reikšmės ne mažiau slydinėja ant istorijos tako. Antai žodį *Dao*, kelias, savaip suprantai budistai, daosistai ir konfucianistai. Minties naujintojai be paliovos perminko tiksliausias žodžio reikšmes. Matteo Ricci

iniciatyvą pateisino ir Jonas Paulius II, gyręs sąžiningą jėzuito dialogą su pagoniškuoju pasauliu. Tėvas Matteo, užuot agitavęs (ir už tai susilaukęs greito galo, kaip jo kolegijos kitose vietose ir kitais laikais), rinkosi būti stebėtoju ir pasiimti ne mažiau, negu duoti savo naujai aplinkai. "Geriau tikri krikščionys, negu didžiulė minia", - taip jis apibūdino savo švietimo tikslą viename paskutinių laiškų. Po devynerių metų pastangų Matteo prieš mirtį išgauna imperatoriaus leidimą kurti vietinę bažnytinę bendruomenę. Tuo metu jau per du tūkstančius kinų buvo apsisprendę krikštytis.

Jėzaus draugijos šviesulys Ricci atnešė į Kiniją ne tik Evangeliją, o tiksliau sakant, su ja perdavė ir filosofijos lobį. Jo "Dvidešimt penkių žodžių knyga", keletui amžių tapusi kinų bestselleriu, yra perdirbtas Epikteto "Vadovėlio" vertimas. Jis dar vertė į kinų kalbą Euklido "Pradmenis" ir penkiatomį europinių geografijos žinių sąvadą, astronomijos žinynus. Pavyzdingas jėzuito Ricci gyvenimas neleido numušti jo švietėjiško palikimo vertės. XVII amžiuje kinų imperatorių aplankę pasiuntiniai iš Korėjos į savo šalį su kitom dovanom parsivežė ir Matteo raštų rinkinį. Taigi apie krikščionybę Korėjoje sužinota dar prieš atvykstant pirmiesiems misionieriams. Išminčius iš Vakarų gerbiamas iki šiol. Net komunistinės Kinijos paminklosaugininkai prižiūri jo kapą, apie jį rašomos mokslinės studijos. O Europai Matteo Ricci nusiunčia "Istoriją apie krikščionybės diegimą Kinijoje", kur pateikia tiek daug rimtos medžiagos apie kinų kultūrą, kad ji galima pagrįstai laikyti sinologijos pradininku.

Matteo Ricci atvaizdas iš Athanasiaus Kircher knygos "Iliustruoti Kinija" (1667)

Veikalas apie draugystę

Norėčiau papasakoti, kokios būna draugystės Vakarų šalyse. Į vieną knygą sudėsiu visus draugystės apibūdinimus, kuriuos girdėjau dar jaunystėje. Štai tie žodžiai: 1. Mano draugas yra antra mano pusė, jis yra antrasis aš, todėl turiu į jį žvelgti kaip į save patį. 2. Mužu su draugu esame du kūnai, bet viena širdis. Draugystės esmė yra vienas į kitą atsiremti. (...) 8. Nėra tikras draugas tas, kuris dovanoja draugui ir tikisi atlygio; dovantoti - tai ne sudaryti prekybinį sandorį. (...) 15. Žmogus negali tobulai visur susitvarkyti, ir Dievas įsako draugystę, kad vieni kitiems padėtų; jei draugystės dorybė būtų išstumta iš pasaulio, žmonių giminė neabejotinai išsiplašytų ir pražūtų. (...) 35. Draugas yra panašus į brolių, todėl draugai vienas kitą vadina broliais ir sutaria geriau negu broliai. (...) 66. Draugystės tikslas yra tai, kad aš sekčiau savo draugu ten, kur jis už mane aukštesnis, ir kad pamokyčiau ten, kur aš už jį geresnis, - tai mokyti mokant ir mokyti mokantis, tai remtis vieniems į kitus. Pagal "L'actaulte religieuse" parengė Jonas Morkus

Lietuviškos piršlybos pasaulinėje 1900 m. parodoje Paryžiuje

Apie metafizinį lemties paradoksalumą (Mickevičius ir Slovackis)

JUSTINAS MIKUTIS

1

Justinas Mikutis

A. Naujokaičio nuotr.

Birželio antrąją sueina dešimt metų, kai mirė Justinas Mikutis, klajojantis lietuvių filosofas, teologas ir mistikas. Spausdiname nedaugeliui žinomą jo straipsnį, kurį spaudai parengė Vaidotas Žukas

Nuostabus yra metafizinis žmogaus "aš", kuris gali trokšti pasisavinti bet kokią kito žmogaus kūno ar charakterio savybę - sakysim, jo grožį, gabumus arba net genialumą, bet niekuomet nesutiktų pasidaryti nebe "aš", iš esmės pavirsti kuo kitu, negu savuoju "aš". Bet nemažiau nuostabus yra mistinis to "aš" kūnas, kuris būtinai nori būti kieno nors kito įsikūnijimu - sakysim, aš noriu būti Rafaeliu, Beethovenu, Goethe arba kartais net kokios nors pasakos ar filmo herojumi, - kad tik nebūčiau tuo pilku, neįdomiu, kitų akyse taip apgailėtinaai atrodančiu pačiu savimi. Ir jeigu žmogus, ypač genialus, koks, atrodo, buvo A. Mickevičius jaunystėje, mėgsta pozuoti, žinodamas savo pasisekimą, - ar tai kartais nereiškia, jog jis tik gėrisi savo vaidinamų vaidmeniu, savo kuriama arba dalinai jau net sukurtu personažu ir sukurtu pagal tos visuomenės skonį ir numylėtą atvaizdą, sakysim, romantiko? Kad ir kaip ten būtų, mes čia susiduriame su dviem žmonėmis - vienu "esančiu" (metafizinis "aš"), o kitu tampančiu (aš - Mickevičius, Vytautas arba net filmo herojus). Tragiškas tų dviejų "aš" skilimas, o būtent - kuo toliau vienas nuo kito nutolė atrodo šitie du "aš", tuo arčiau vienas kito jie yra, ir tuo toliau yra, kuo arčiau jie mums atrodo. Ir dar tai, kad žmogus baisiau negu mirties bijo jų dviejų susiliejimo, o tačiau, kita vertus, ieško vientisumo, kad ir paties blogiausiojo savojo "aš" - net ir visiško jo praradimo kaina! Šitas metafizinis dvilypumas ir kuria istorijos dramą.

Tos dvi tezės - metafizinis "aš" kaip tezė ir mistinis (!) to "aš" kūnas, norintis tarnauti įsikūnijimui į bet ką, kad tik ne į save patį, kaip antitezė, - taigi šitos dvi tezės, mano nuomone, turėtų būti išeities tašku, kuriant naująją egzistencialistinę dialektiką, kurios vardas - krikščioniškoji pasaulėžiūra. Čia slypi Hegelio dialektikos klaidos, kai jis pirminėmis tezėmis padaro tokias abstrakčias sąvokas, kaip "Dvasia" ir "Materija", apie kurias negalima pasakyti nieko apibendrinančio, - nenuostabu tad, kad jis Dievo Dvasios veikimą yra priverstas suplaksti su žmogaus dvasios veikimu, o gal net dar daugiau - moterį, kad ir silpnai įkūnijančią amžinąją moteriškumo jėgą, suplaka su moterimi, vaidinančia (ir bent rea-

lizmo plotmėje pirmosios nuodėmės dalinai įteisintą) moters vaidmenį - kuo ištikimiau ji vaidina, tuo ji "bobiškesnė": Platonas tikrai suplaka šias dvi sąvokas, o Freudas amžinojo moteriškumo požymius supainioja net su psichofiziniais moters bruožais.

Egzistencialistinė dialektika turi būti ne sukuriama - ji turi būti iššifruojama, skaitant žmogaus prigimtį - tiek natūralios, tiek kūrybinės prigimtį - knygą, nes žmogus sukurtas pagal tuos pačius dėsnius, pagal kuriuos ir Beethovenas kūrė IX ar V simfoniją, ir kaip "Pono Tado" negali būti be Mickevičiaus, taip ir žmogus negali būti be Dievo.

Giliausia šitokio kaitalio minėto pažinimo esmė yra ta, kad žmogus skaito tuos šifrus, tuo pat metu ir kurdamas juos, taip, kad prigimtį tiesios kontrastuoja žmogaus kūrybinės tiesoms. Todėl, norint pažinti žmogų, kaip natūralų Dievo kūrinį, reikia jį deformuoti, nes pats dieviškosios kūrybos ieškojimas jau yra kartu ir sava žmogiška kūryba, įterpianti naują disonuojantį garsą į Dievo kūrybos harmoniją, deformuojanti Dievo sukurtą prigimtį.

Kas tada belieka žmogui? Nieko kito, kaip Dievo kūrybos pažinimo vardan vis dėlto priimti deformaciją, bet su visa jos konsekvencija - iki paties deformavimo deformavimo.

Jei Slovackis realybę, t.y. žmogų, traktuoja sąlygotai, kaip kažką deformuojamo (ar deformuotino), kaip "tikrovę", tai nelygtinai jis priima patį deformavimą - kaip tikrąją realybę. Tuo pačiu jis atskleidžia žmogiškosios kūrybos tragizmą - kaip sintezės negalimumą tarp "daikto" ir jo matymo, kartu, tarp žmogaus ir Dievo, esančio ir Objekto, ir Jo Regėjimo, - tragizmą, kurį pajutus nebe galima išvengti jo dėl didingumo, kuris savo ruožtu tiek pat svaiginančiai gražus, kiek ir neišvengiamas. (Ne veltui "Raupsuotųjų Tėvo" herojus pamato Alla didybę tik tada, kai pamato ir baisų nuotolį, skiriantį jį nuo Alla ir parodantį jo mažumą prieš Alla.)

Taigi Slovackis parodo, kad žmogiškoji kūryba, Nietzsche's žodžiais tariant, yra ėjimas per lyną virš bedugnės - ir baisu, ir reikalinga.

(pabaiga kitame nr.)

Sveikatos kertė

Krūtų ligos

Nmažai moterų (kartais ir vyrų) savo gyvenime turi vienokią ar kitokių problemų dėl krūtų ligų.

Paprastai moterys ir vyrai turi dvi krūtis, kurių centre yra po spenėlį. Kartojų, - paprastai, nes motrys turi vadinamąją pieno liniją, kuri prasideda pažastyje, einaper vidurį krūtinės pusės, sukai į kirkšnį ir pasisuka į šlaunies vidinę pusę iki vidurio. Toje linijoje gali užaugti visa krūtis arba iš abiejų pusių. Aš Chiagos valstybinėje ligoninėje esu matęs 15-kos metų mergaitę su trimis krūtimis. Mėrų su papildomais speneliai kiekvienas gydytojas yra męs ne taip jau retai. Šias abi anomalijas paciento prašymu gama pašalinti chirurginiu būdu. Moteriai augant ir brestant, hormonai, priklausau nuo menstruacijų ar vaisingumo lygio, dūnai sukelia problemų, kurias paprastai išnyksta, kai hormonų lygis išsilygina.

Krūtys susideda iš pieno liaukų, didžiausia dalis - riebalų, o jos suriša ir laiko prie krūtinės jungiamasis audinys - jungiamosios juostelės.

Dažniausia moterų problema yra skausmingos krūtys - mastitai, taip pat dažnas fibrocistinis - uždegimas, mastitis - infekcija ir pagaliau pati dažniausia, ne taip retai pasitaikanti vėžys.

Kai kurioms moterims krūtis cauda menstruacijų metu ir beveik visada nėštumo pradžioje. Taip yra dėl to, kad hormonas, vadinamas estrogenais, ir druska kraujyje pakyla, o vanduo, ypač rūtų riebaluose, susilaiko, sukeldamas spaudimą ir skausmą. Beveik pusei 30-55 metų moterų krūtų jungiamasis audinys ištinka padidėjimą ir sukelia fibrocistitą, o riebalų sumažėja. Dėl to krūtyse atsiranda auglių, gūzų, guzelių (adenomų), kurie lengvai užčiuopiami, yra judantys ir todėl dažnai vadinami kietų pelytėmis. Paprastai jie yra piktybiniai, tačiau kartais išsivysto į piktybinius, vadinamąją adenocarcinomą. Mastitas yra krūties infekcija. Didžiausia problema; žinoma, yra krūtų vėžys, kuris gali būti spenelio arba pieno krūties.

Pirmuoju atveju, jei liga aktyviai diagnozuojama, palyginamai greitai gydoma operuojant. Pavojaus, kai klaidingai diagnozuojama, nustatant paprastą

egumą, ir dėl to gydoma steroidiniais tirpalais, o tai pagreitina proceso plėtimąsi. Kai spenelio sukietyjimas, lupimasis ir negyjančios opelės, sukeliančios skausmingą niežėjimą, nepaisant gydymo su kremais, tepalais nepaieina, būtina operuoti, nes kitaip vėžys išsiplės į visą krūtį.

Krūties vėžys yra pavojingas tuo, kad laiku nediagnozuotas ir negydytas, pereina beveik į visas kūno dalis, dažniausiai į odą, limfinės liaukas, plaučius, kepenis ir kaulus. Kartais (daugiau negu 10 %) požymiai - galvos skausmas, vėmimas, kurių anksčiau nebuvo. Gydymas: operatyvinis, hormoninis, cheminis ir radiacija. Moderni medicina šiais laikais sėkmingai estetiškai požiūriu atkuria krūtį iš pačios moters audinių.

Statistika nustatė, kad išsivysčiusiose šalyse 10,2% moterų serga krūties vėžiu, iš jų 3,6% miršta. Pavojuje yra tos moterys, kurių artimos giminingos turėjo krūties vėžį.

Aktyviosios menstruacijos ir vėlyva menopauzė, bevaikiškumas padidina krūties vėžio galimybę. Daugiavaikėms moterims krūties vėžio rizika nepadidėja. Moterims, sulaukusioms pirmo vaiko tarp 24-30 m., ta rizika dvigubai didesnė, o po 30 m. - keturgubai. Lesbietės labai retai serga krūties vėžiu.

Nuo vėžio kasmet Australijoje miršta 2,200 moterų. Federalinė valdžia krūties vėžio tyrimams ir gydymui kasmet skiria 1,4 milijonus dolerių per metus.

Nuo AIDS kasmet miršta tik 250 žmonių, iš kurių 80 % yra vyrai homoseksualai. Šitos ligos tyrimams skiriama 12 mln. dolerių. Labai neproporcingas lėšų pasiskirstymas.

Apsisaugoti nuo krūtų ligų galima:

1. Dažnai pačiai moteriai pasitikrinant (metodą, kaip tai atlikti, turi parodyti gydytojas). Esant įtarimui, tartis su gydytoju, kuris atidžiai patikrins. Jaučiamas ir seksualiai aktyvioms moterims patartina pasitikrinti kartą per metus;

2. Laikantis dietos. Pastaruoju metu labai propaguojama vitamais turtinga dieta, vaisiai, daržovės, rupūs grūdai, ypač rugiai ir miežiai, miežinės kruopos, kuriose daug vitaminų B6, nors tai buvo ir seniai žinoma.

Alfonsas Viliūnas

Džiovintų vaisių saldainiai

300 g džiovintų obuolių,
100 g džiovintų slyvų,
200 g džiovintų abrikosų,
200 g razinų,
100 g graikiškų riešutų,
100 g sėlenų,
100 g uogienės arba džemo,
gvazdikėlių, cinamono ir kt. prieskonių.

Džiovintus obuolius, džiovintus abrikosus, razinas, džiovintas slyvas nuplaukite. Riešutus ir sėlenas pakepinkite atskirai sausoje keptuvėje arba orkaitėje. Visus vaisius sumalkite, įdėkite smulkintų riešutų, pusę sėlenų, prieskonius, uogienę arba džemą. Masę gerai išmaišykite. Po to darykite įvai-

rių formų saldainius ir apvoliokite likusiose sėlenose. Saldainiams apvolioti galima paruošti įvairių spalvotų miltelių: iš apelsinų, mandarinų, sausų obuolių žievelių, džiovintų žolių.

Saldainiai negenda, tik džūsta, todėl juos reikia sudėti į dėžutes.

Iš Lietuvos Moterų Federacijos veiklos

Lietuvių Moterų Federacijos skyrius Greenwich, CT, suruošė įdomią popietę - labdaros koncertą, skirtą sutelkti lėšoms Alytaus vaikų prieglaudai.

Klubas pradėjo savo veiklą pereinamais metais, pirmininkaujant Nijolei Valaitienei. Kovo 4 d. Erdviuose Gražinos Tucci namuose, Greenwich, CT, įvyko koncertas, sutraukęs apie 60 dalyvių. Programoje dalyvavo solistė, sopranas Asta Kriškėčiūnaitė ir pianistas Gabrielius Alekna. Asta Kriškėčiūnaitė žavėdavo įvairių kompozitorių veiklą, tarp kurių buvo dvi Šuberto dainos, pora arijų iš operų, kelios Paulenec ir Lizsto dainos ir viena lietuviška - Kačanausko "Vai gražu". Pianistas Gabrielius Alekna ne tik akompanavo solistei, bet dar

paskambino Listzo "Ispanišką rapsodiją". Abu menininkai sužavėjo visus savo įdomiu repertuaru ir puikiai atliktais kūriniais.

Po koncerto įvyko pabendraavimas su užkandžiais ir atgaiva. Tai buvo tikrai nepaprasta popietė, sutraukusi lietuviškos ir amerikiečių publikos. Įėjimas buvo tik su pakvietimais ir su mažiausiai \$75.00 auka. Visi surinkti šalpai pinigai bus tiesiogiai įteikti prieglaudai. Pobūvyje taip pat dalyvavo Lietuvos Generalinis konsulas Rimantas Morkvėnas su žmona, konsulė Natalija Bacevičienė, kuriuos pirmininkė Nijolė Valaitienė pristatė publikai. Ji taip pat apibūdino klubo veiklos tikslus. Ateityje Greenwich, CT, LMF skyrius planuoja surengti ir dau-

Lietuvos čiuožėjų pora pasaulio čempionate ketvirta

Nicoje (Prancūzija) vykstančiame pasaulio dailiojo čiuožimo čempionate po dviejų privalomųjų šokių antradienį Europos čempionato bronzos medalininkai Margarita Drobizacko ir Povilas Vanagas užima ketvirtą vietą. Šokių ant ledo varžybų lyderiais tapo prancūzai - Marina Anisina ir Gwendal Peizerat, antri - italai Barbara Fusar-Poli ir Maurizio Margaglio. Trečioje vietoje - rusai Irina Lobachova ir Ilja Averbuch. Penktą poziciją tarp 32 porų užima vokiečiai Kati Winkler ir Rene Lohse, šešti - Izraelio čiuožėjai Galit Čait ir Segej Sachnovski. BNS

- Kiekvienas sloguojantis svajoja: daugiau jokios slogos! Ar bent kad būtų vaistas, kuris slogą kaip ranka nuimtų. Iki šiol sloga vaistais nepagydoma, bet praeina pati. Slogą pagydyti sunku, nes ją sukeliantys virusai labai greitai dauginasi. Tačiau naujas vaistas (JAV) turėtų padėti. "Pleconaril" gali vienu smūgiu sustabdyti 169 virusų rūšis. 1500 tyrimų įrodė, kad peršalimo virusai patenka su oru į kvėpavimo takus. Nusėdę ant jų gleivinės jie patenka į ląsteles, ima daugintis sukeldami uždegimą. "Pleconaril" neleidžia virusams patekti į gleivinės ląsteles ir taip apsaugo nuo slogos. Slogą galima gydyti ir klasikiniams namų metodais. Jie netgi sveikesni už vaistų vartojimą.

- Akupunktūra gali susilpninti baimę ir lengvas bei vidutines depresijas. Tokias išvadas padarė psichiatras Helmut Eich iš Bochumo universiteto. Gydytojas ištyrė 56 depresija sergančius ligonius. Vieną pacientų grupę jis gydė durdamas į psichiką balansuojančius taškus. Placebo grupei jis dūrė į taškus, kurie nesukelia jokio poveikio. Seansai truko po 20 minučių ir per dvi savaites buvo kartojami 10 kartų. Pacientai buvo nuolat tiriami ir apklausiami. Po penkių seansų tarp abiejų grupių dar jokių skirtumų nebuvo. Po paskutiniojo seanso 60,7% pacientų būklė buvo žymiai geresnė. Placebo grupėje tik 20,4% pacientų būklė buvo geresnė.

- Pirmą kartą visame pasaulyje 33 metų prancūzui buvo prisiūtos abi plaštakos su priekinėmis dilbių dalimis. Ši sėkminga operacija, ligoninės duomenimis, truko 17 valandų. Pacientas ir prisiūtos kūno dalys buvo „stabilioje ir patenkinamoje būklėje“, sakė gydytojai. Po geros nakties maratono bėgiko išvermę turintis pacientas jau vidurdienį atgavo sąmonę. 1996 metais jam abi rankas nutraukė raketa. Operacijoje dalyvavo 18 chirurgų ir 30 kitų specialistų iš įvairių šalių. Atvyko ir Earl Owen, Australijos mikrochirurgijos centro direktorius. Transplantatas buvo paruoštas naktį prieš operaciją. Reikėjo susiūti arterijas, nervus, sausgysles, raumenis ir odą. Prieš tai buvo sudurti kaulai. Atmetimo reakcijos išvengti padėjo keturi stipriausi medikamentai.

- Čiulpiamos tabletės nuo gerklės skausmo yra vienas iš populiariausių bei recepto parduodamų medikamentų. Kai kurios tabletės savo sudėtyje turi antibiotikų, kurie gali pakenkti organizmui, rašo laikraštis „Brigitte“. „Tabletės su antibiotikais gali pakenkti“, - įspėja prof. Dieter Adam, Miuncheno universitetinės klinikos priešmikrobinės terapijos specialistas. Čiulpiant tabletės medžiagos labai atsiskiedžia. Visuomet, kai bakterijos susiduria su mažais antibiotikų kiekiais, kyla pavojus, kad jos taps atsparios antibiotikams. Tai gali įvykti sučiulpus vos vieną tabletę. Pasekmė: antibiotikai nebeveikia šių mikrobus. Dr. Tomas Grundman, Hamburgo Ependorfo universitetinių klinikų gydytojas, abejoja ar išvis verta vartoti čiulpiamas tabletes. Jis siūlo liaudies mediciną: karštas pienas su medumi ar liepžiedžių arbata neturi šalutinio poveikio.

Dalis Lietuvos Moterų Federacijos Greenwich, CT, skyriaus narių (iš k. į deš.): pirmoje eilėje - Gražina Tucci, Nijolė Valaitienė, pirmininkė Marijona Ogden; antroje eilėje - Elvyra Ošlapienė, Violeta Širvaitienė, Giedrė Stankūnienė, Iveta DiLorenzo, Aušra Riegel ir Aušra McKenna

Amerikos prezidentiniai rinkimai

Vilius Bražėnas

Mūsų išeivijoje kartais be reikio numojama ranka į kokią nors svarbią politinę veiklą, vien todėl, kad tam neturime pakankamai lėšų, arba todėl, kad kita pats "turi daug pinigų". Pamirštama, jog "pinigas" naudojamas veikėjams samdyti, jeigu nėra idealistų veikėjų, ir įtaigoti idealistų nuomonę samdant žurnalistus bei užperkant skelbimus žiniasklaidoje. Pinigą gali averti pakankamas savanorių sąciūs arba žiniasklaidos palinkumas idėjai ar politiniam kandidatui. Kai gumtynėsa įsivylia pakankamas skaičius idealistų, su jų pagalba per mažą žiniasklaidą dažnai apeinama et ir didžioji žiniasklaidai. Ypač ji idealistų pusėje yra tiesa bei ilnūs siekiai. Gal ryškiausias to avyzdys būtų okupacinių metų ogrindžio spaudos įtaka tautos alvosenai ir laikysenai. Nors ir šitu masteliu, tai galioja ir išeivijai.

2000 metų prezidentiniuose rinkimuose matėme, kaip didelis "pinigas" buvo išgąsdintas, kai, lyg iš niekur, prieš pinigų George W. Bush be pinigų krū-

vos išėjo McCain. Ir jei McCain būtų pasirodęs tokiu tikru "tiesiakalbiu" kaip skelbėsi ir jei būtų siekęs tikrų, o ne tik kosmetinių ir kalbos laisvę prieš didelę valdančiųjų galią norinčiųjų pasisakyti varžančių reformų, respublikonų partijos pirminių rinkimų pasėkos būtų buvę kitokios. Be to, tai dar kartą patvirtino tai, ką dešinioji ("mažoji" ar "pogrindžio") spauda tvirtino: kad valdančiojo elito kontroliuojama didžioji spauda ir žiniasklaidai apskritai gali turėti lemiamos įtakos JAV prezidentų rinkimuose. Sen. McCain pradžioje neturėjo krūvos pinigų, bet turėjo užnugarį jį rėmusią ir visai propagavusią žiniasklaidą. Po pirminių rinkimų net žiniasklaidos "mogulai" (tokie kaip NBC TV Tom Brokaw) pripažino, kad "McCain buvo žiniasklaidos kandidatas". Tačiau jis savo rėmėjus nuvylė, kai išdidumo pagautas pradėjo pulti respublikonų partijos veikėjų ir balsuotojų "bazę". Be to, jo skelbiamos rinkimų finansavi-

mo reformos tikrumoje buvo labiau nukreiptos prieš tautos "mažuosius", negu prieš didžturčius. Demokratų ir šiaip "liberalų" šauksmas prieš "specialių interesų" įtaką rinkimams, nesakė, kokius "specialius interesus" turėjo mintyje. JAV išeivijos Amerikos Lietuvos taryba (ALTA) buvo "specialus interesas", kai siuntė į Washingtoną "labyistus", siekusius Sovietų okupacijos nepripažinimo. Tam reikėjo sukelti lėšų, ką pagal McCain, ir už jį entuziastingai respublikonų rinkimuose balsavę demokratai ir "nepriklausomieji" norėtų suvaržyti. Tos "reformos" yra nukreiptos ypač prieš "Political Action Committees", tokius, kaip susiorganizavusias prieš-abortinių veikėjų religines grupes, mokyklas iš socialistų ir globalistų monopolų išvaduoti siekančius komitatus. Tai liestų veiklą prieš pagalbą (per "prekybą") Raudonajai Kinijai teikimą, kaip anksčiau buvo ji teikiama SSRS. Tai būtų apsunokinę Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo reikalavimą, kurį kėlė JAV LB-nė, ALTA,

VLIKas. "Liberalai" neturėjo nieko prieš prieš politinės veiklos komitatus, veikiančius nepriklausomai nuo kandidato, atseit, prieš "specialius interesus", kol iš jų pasimokė dešinieji nepradėjo irgi to metodo naudoti.

Tiesa, kad McCain "reformos" sustabdytų aukas ir didelių korporacijų, kurios dabar kartais savo aukomis viena kitą anuliuoja. Tačiau pats didžiausias pavojus židžiu ir rinkimų laisvei būtų atidavimas JAV prezidentų ir Kongreso rinkimų manipuliavimą į aiškiai kairios, bent jau "liberalios", didžiosios JAV žiniasklaidos nagus. Žiniasklaidą valdančios korporacijos, gal net tos pačios, kurios dabar konkuruoja su "specialių interesų" komitetais ir kitom korporacijom, turėtų pilną monopolį parinkti kandidatus ir juos rinkėjams atitinkamai pristatyti. Pavyzdžiui, ABC TV tinklas yra "Disney World" nuosavybė. Reiškia Micky, o tikrumoje - kairus radikalus Disney direktorius Eisner, pasakytų ABC TV žiopčiotojams, ką propaguoti ir Baltuosius Rūmus ir ką į Kongresą. CNN TV tinklo savininkas yra buvęs Sovietų draugas, antireliginis nepraus-

taburnis, globalistas Ted Turner. JAV politika priklausytų nuo jo, nuo jo žmonos ("Hanoy Jane") Jane Fondos, ar gal nuo kokios kitos Turnerio favoritės. Ir "specialūs interesai" negalėtų įsikisti.

Ar kas manytų, kad tokiu atveju CNN praleistų net ir tiek, kiek kartais dabar gal prasmunka antisovietinis ar tikintiesiems palankus balsas.

Pinigų įtakos rinkimuose neišvengsi. Vienintelis būdas užsitikrinti konstitucines laisves - užsitikrinti piliečių teisę organizuotis, sumesti kad ir po 5 ar 10 dolerių ir veikti didžiajam pinigui ir jo kontroliuojamai žiniasklaidai pasipriešinti bei aiškiai žinoti, kieno pinigas remia kurį kandidatą. Idėjos pagaliau laimi prieš pinigą ir prieš patrankas. Jeigu išeivija būtų turėjusi samdyti ir brangiai mokėti LB-nės, ALTO, VLIKo, skautų, ateitininkų, šaulių ir eilės kitų organizacijų bei žiniasklaidos veikėjus ar profesionalus "labyistus", Lietuvos vardas būtų buvęs seniai užmirštas pasaulyje, ir pati išeivija būtų jau seniai ištirpusi.

Tad pinigas toli gražu ne visada lemia.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Išdrįskime žengti iš devynioliktojo šimtmečio į dvidešimt pirmąjį

Jonas Pabedinskas "Drauge" (199.11.24, "Nedarkykime svetimų pavardžių") atkreipia dėmesį į Lietuvos spaudoje įsigalėjusią nuostatą "sulietuvininti", dažnai visai neatpažintinai, svetimšalių pavardes, vardus, užsienio vietovių pavadinimus. Pilnai pritarti jo pastaboms.

"Darbininke" (2000.01.28) Jonas Patriubavičius, "Lietuvos aid" redaktorius, rašo: "Mes, "Lietuvos aidas", esame neturtingi. Rengiant pasaulio ir kultūros puslapius susiduriame su sunkumais, kai reikia patikrinti faktus, pavardes, vardus. Jeigu turėtume "Encyclopaedia Britannica", tų sunkumų nebūtų, neklaidentume skaitytojų". Toliau redaktorius rašo, kad jiems labai padėtų, jei kas jiems tokia, kad ir sena, enciklopediją padovanotų. Tai labai paremtinas prašymas.

Bet naudojimasis tokia enciklopedija ar jau šiaip pasauliniais informacijos centrais "Lietuvos aid" darbuotojams sukels daug sunkumų, jei jie ieškos Lietuvos spaudoje matomų sudarytų, iškraipytų svetimtųjų pavardžių ar užsienio vietovių pavadinimų. Nemanau, kad jie ras Džoną Diujį, Robiną Kuka, Helmutą Kolį, Maiklą Boilą, Žaką Širaką, Frydriką Nyčę užsienio enciklopedijose, varduose ir Aivos, Aidahou valstijose, Siatlo vietovė ar Jeilio universitetą atlasuose.

Jau tokia žmogaus natūra, kad jis pirmiausia bando viską taikyti prie savęs, savo supratimo. Tai tipinga ne tik lietuviams. Štai Brian Crozier (The Rise and Fall of Soviet Empire – Rocklin, CA: Forum, 1999), gana žinomas britų istorikas, politinių įvykių nagrinėtojas, rašydamas apie Sovietų Sąjungos sugriuvimą mini Albertą Šiminą. Veltui besidomintis tokio žmogaus lietuviškuose informacijos šaltiniuose ieškotumei. Tik lietuvių istoriko padedamas sužinotumei, kad kalba eina apie Albertą Šimėną. Tačiau Jack F. Matlock, Jr. (Autopsy on an Empire – New York: Random, 1995) buvęs JAV ambasadorius Maskvoje, savo knygoje pavardės, ar jos būtų lietuviškos, ar latviškos, rusiškos, vokiškos, teisingai išspausdino – taip, kaip tie žmonės save vadina.

Daug lietuviškų pavardžių, beimigruojant į JAV ar jau čia begyvenant, buvo sudarytos, suamerikonintos. Taip štai "Marčiu-

lionis" pasidarė "Marshall".

Nepatiko man kai įvairiose šalyse ar įvairių atėjūnų mano pavardė buvo rašoma kaip "Zernius", "Tschernius", "Chernius". Nepatiko nei kai iš Vytauto ar Vyto padarydavo "Veetoutus" ar "Vaitus", ar Witold", ar "Victor". Ir aš gyvenu ne Vunkout, bet Wyncote. Nepatiko, kai "Kaunas" buvo vadinamas "Kowno" ar "Kauen". Nepatinka, man rodos, Punsko lietuviams, kai jų pavardės yra lenkinamos, nei Lietuvos lenkams bei rusams, kai jų pavardės yra lietuvinamos. Žmogaus pavardė tai jo nuosavybė. Ji turėtų būti rašoma kaip jis nori. Daugelyje kalbų taip ir daroma.

Kai lietuvių kalbos rašyba praeito šimtmečio pabaigoje ir šio šimtmečio pradžioje buvo sudaroma, tai kalbininkai žiūrėjo ir į kitų kalbų (lenkų, čekų, rusų, vokiečių) rašybas. Tada lietuviškai rašančių, lietuvišką spaudą skaitančių buvo tik saujelė. Nedaug iš jų buvo už krašto ribų keliavusių, Vakarų kalbas bemokančių. Tad ir kalbos nuostata, kad vardai, pavardės, vietovės rašomos naudojant lietuviškosios rašybos ženklus, taip, kaip girdima, buvo patogi. Tai atitiko skaitančiųjų, rašančiųjų išsilavinimą, jų poreikius. Todėl rašoma: Denas Kveilas (Dan Quayle), Džonas Diuis (John Dewey), Robinas Kukas (Robin Cook), Helmutas Kolis (Helmut Kohl), Maiklas Boilas (Michael Boil? Boile? Gal Boyle?), Žakas Širakas (Jacques Chirac), Frydrikas Nyčė (Friedrich Nietzsche), Aiva (Iova), Aidahou (Idaho), Siatlis (Seattle), Jeilis (Yale). Bet laikai pasikeitė!

Mūsų žmonės važinėja po visą pasaulį, kalba ir skaito įvairiomis kalbomis (ne tik rusų ir lenkų), turi prekybinius ir kultūrinius ryšius su įvairiomis šalimis, elektorininiu keliu, telefonu prieinami per kelias minutes viso pasaulio informacijos centrai. Bet kaip jais pasinaudoti, kai vardai, pavardės, vietovių pavadinimai taip sudaryti? Lietuvių rašyenos nuostata pasidarė savotiškas atitvėrimas, kinų siena, stabdanti priėjimą prie informacijos.

Norėtusi, kad lietuviškoje rašyboje svetimtųjų pavardės, vardai, vietovių pavadinimai būtų rašomi, kaip jie save vadina (skliausteliuose galima pažymėti, kaip jie ištariami). Malonu, kad "Draugas", "Darbininkas", "Dirva" ir kiti laikraščiai tai daro. Smagu skaityti, lengviau ir susigaudyti apie ką kalba eina ir reikalingos informacijos ieškoti.

P.S. Lietuvoje besilankant tenka vis naujų, labai nusisekusių žodžių užtikti, kurie į kalbą įtinka. Tai, pavyzdžiui, "poreikis", "pravaikšta", "įvaizdis". Bet vis dar girdisi tokių svetimybų kaip "reisas" (kodėl ne skrydis?), "imedžas" (įvaizdis?), "interjeras" (vidus? vidaus išbaigimas?). Kalbama, rašoma apie "Nacionalinį Simfoninį Orkestrą", (kodėl ne Tautinį? Valstybinį? Lietuvos? Krašto?) Būtų malonu, kad kalbininkai čia stipriau pasireikštų.

Vytautas J. Černius

Sovietiniai barstalai

Per penkis šių metų vasario-kovo "Darbininko" numerius atkarpoje nusidriekė Alisos Rupšienės rašinys, užvardintas dviem pavadinimais: "Išėjimo organizacijų vadovų veikla" ir "Šaltinių publikacijos". Maždaug ketvirtadalis rašinio yra pačios autorės kūryba. Visa kita - tai įvairūs raštai, rasti Broniaus Kviklio archyve, esančiame Vytauto Didžiojo universiteto Išėjimo studijų centre.

Rašinio turinys, deja, nepaveja pretenzingo jo pavadinimo: suveltas, klaidomis ir netikslumais aptekęs, dar ir sovietiniu prieskoniu pabarstytas.

Visas kitas rašinio klaidas atidėjęs į šalį, kalbėsime tikrai apie jo įžangoje kyšančius sovietinius barstalus. Bolševikų okupacijos

metu Amerikoje veikusi Lietuvos pasiuntinybė (su konsulatas) Alisos Rupšienės rašinyje aptariama pagal sovietinį "mokym", būtent: "Po Antrojo pasaulinio karo JAV institucijos tarsi nepasibėjo jų [pasiuntinybės ir konsulatų – Br.N.] egzistavimo ir jų veiklos neteisėtumo (juk Lietuva jau nebebuvo savarankiška ir jos "interesus" atstovavo SSSR ambasada)". Iš šios citatos išplaukia trys neteisingi teigimai: 1) Amerika tarsi nemačiusi Lietuvos atstovybės egzistavimo ir veiklos, 2) Lietuvos atstovybės veikla u-vusi neteisinga ir 3) Lietuvai Amerikoje atstovavusi Sovietų Sąjungos ambasada. Sovietų Sąjungai Lietuvą okupavus, betgi įvykiai, kaip žinia, dėjosi kur kas kitaip: Jungtinės Amerikos Valstijos protestavo prieš grobuonišką Lietuvos nepriklausomybės užgimimą bei teritorijos užgrobimą (Valstybės sekretorio Sumner Welles 1940 m. liepos 23 d. pareiškimas), nepripažino neteistos (smurtu ir apgaule įvykdytos) Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, ir Lietuvos pasiuntinybė su konsulatais teisėtai tęsė savo pareigybę Jungtinėse Amerikos Valstijose, o Maskvos ambasada niekad neatstovavo Lietuvai Amerikoje.

Pagaliau "Darbininkas" galėjo ir neskelbti tokio nevykusio ašinio, dar ir sovietiniu prieskoniu atsiduodančio.

Bronius Nemickas, Maspeth, NY

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
APRIL PICK-UP SCHEDULE

April 6	Elizabeth, NJ Kearny, NJ Paterson, NJ	11-12 noon 1-2 pm 3-4 pm
April 7	Philadelphia, PA Baltimore, MD	11-12 noon 4-5 pm
April 8	Brooklyn, NY	12-1 pm
April 18	New Haven, CT New Britain, CT Waterbury, CT	12-1 pm 2-3 pm 4-5 pm
April 20	Elizabeth, NJ Kearny, NJ Paterson, NJ	11-12 noon 1-2 pm 3-4 pm
April 21	Philadelphia, PA	11-12 noon
April 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
April 25	Putnam, CT	1 -2 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$575 r.t.

One way to Vilnius \$365

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe

• Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES
to VILNIUS

starting at \$406.00

with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127.
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščių kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

- Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

- Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

- Pinigų persiuntimas į Lietuvą

- Pigios telefono paslaugos

- Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

- Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką tik didesniais kiekiais)

- Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

- Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Sessleris
organizuoja ir praveda stovyklas
"Neringos" stovyklavietėje Vermonte

"NERINGOS" STOVYKLOS 2000

LIETUVIŲ KALBA liepos 9-23 d.d. - vaikams 10-16 metų

liepos 23-29 d.d. - vaikams 6-10 metų

liepos 23-29 d.d. - vaikams 13-16 metų

liepos 30 - rugpjūčio 5 d.d. - šeimoms su mažais vaikučiais

ANGLIŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

birželio 30 - liepos 4 d.d. - šeimoms su mažais vaikučiais

rugpjūčio 6-19 d.d. - vaikams 7-16 metų

INFORMACIJA - REGISTRACIJA

kreiptis į Daną Grajauskaitę:
66 Salisbury Rd. Watertown MA 02472
617-923-4583 neringai@yahoo.com

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Naujasis Dailių Menų Klubas

Los Angeles nuo 1956 metų veikęs Dailių Menų Klubas buvo sušlubavęs. Dabar jis atgaivintas - kaip Naujasis Dailių Menų Klubas. Priimta naujų narių.

Steigiamajam susirinkimui 2000 m. vasario 5 d. pirmininkavo kun. Stanislovas Anušis. Šv. Kazimiero parapijos apatinėje salėje pasveikinti atvykusieji, pasidalinta mintimis. Iš Chicago atvykusių lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė kvietė pagerbti naują literatūros laureatę Petronėlę Orintaite-Janutienę (neseniai mirusią) ir įteikti mirusiosios vardą, velionės vyrui Kaziui Janutai garbės raštą ir 2000 dolerių. Jis susijaudinęs dėkojo, papasakojo apie velionę, supažindino su maža laureatės paroda ir su premijuotąja knyga "Būk žmogus, Žabuli!"

Po trumpos pertraukos ir vaizdų pirmininkas priminė, kad nuo 1956 metų pavasario pagrindinė Dailių Menų Klubų veikla pradėta įrašinėti į Metrašį, kad dabar jau yra surinkta daug unikalių duomenų, nuotraukų, parašų, įstojančių narių *credo* ir jiems atsakymų - viskas šešiuose dideliuose tomuose. Visuotinu dalyvavusių

pritarimu, svarbius Metrašius nutarta atspausdinti ir paskleisti, ne vien tik Lietuvoje, kaip įrodymą, ką būrelis įvairių sričių menininkų, atsidūrusių taip toli nuo Lietuvos, per keletą dešimtmečių kūrybiškai nuveikė lietuvių tautos ir Lietuvos labui. Tokius raštus būtina išsaugoti, nes panašių metraščių vargu ar kitur yra.

Chicagoje gyvenęs Kazys Bradūnas 1989 m. balandžio 2 dieną Algirdui Gustaičiui rašė: "Žinoma, Paties turimų Metraščių knygos yra neįkainojamas turtas. Man atrodo, kad jas padauginti yra tiesiog garbės reikalas pačiai Los Angeles lietuvių kolonijai, apie kurią yra susidariusi nuomonė, jog tai pati turtingiausia tarp lietuviškųjų. Tai tiek ši kartą. Gyvuok! Kazys Bradūnas".

Šiuo susirinkimu Algirdas Gustaitis pasitraukė iš DMK metraštininko pareigų. Jis jas perdavė jaunam iš Lietuvos atvykusiam istorikui Kęstučiui Šalavėjui.

Susirinkimo eigą nufilmavo Paulius Jasiukonis, garso juoston įrašė Vytautas Šeštokas. Kito Naujojo Dailių Menų Klubų susirinkimo pirmininke bus dr. Živilė Gimbutaitė. Alg. G.

Netikėtumas Kaune

Kauno savivaldybės taryboje daugiausia - 11 - vietų turės Lietuvos laisvės sąjunga, kurios vadovas yra Vytautas Šustauskas. Šioje taryboje iš viso yra 31 vieta, tad norint turėti daugumą bet kurios partijos atstovams teks sudaryti koalicijas. Pasak Vytauto Šustausko, kol kas jam dar niekas nesiūlė bendradar-

biauti. Kaip žinia, Vytautas Šustauskas yra garsus kaip įvairių akcijų prieš žmonių skurdinimą ir "ponaują" organizatorius. Jis organizavo Ubagų žygį iš Kauno į Vilnių bei Ubagų balių prie Vilniaus Rotušės, po to, kai joje neįvyko Austrijos ambasadoriaus rengtas labdaringas Vienos balius. LRT

Sėkmingas pianisto GABRIELIO ALEKNOS rečitalis New Yorke

Pianisto Gabrieliaus Alekno rečitalis įvyko ketvirtadienį, kovo 23 d. 1 val. p.p., Trinity Church patalpose, New Yorke. Trinity Church, vienas seniausių Manhattano pastatų, stovi išpu-

senosios Vienos naminio muzikavimo dvasia užvaldė klausytojus. Fortepijono skambesys sustiprino kitų instrumentų įtampą - styginių instrumentų ir klarneto, kurio savitas tonas bu-

Nuotraukoje (iš k. į deš.): Edgaras Prudkauskas, dr. Giedrė Kumpikaitė ir Gabrielius Alekna

dingoje vietoje ties Wall Street ir Broadway gatvių sankryža. Bažnyčią vainikuoja auksinis kryžius, o jos interjeras su aukštais skliautais ir įspūdingais vitražais laikomas ypač puikiu neogotikinio stiliaus pavyzdžiu. Šioj dvasingoj erdvėj pirmiausia pasigirdo Mozarto Šešios variacijos klarnetui kvinteto tema.

vo dėmesio centre. Savo atlikimu G. Alekna puikiai atskleidė visas klarneto ypatybes, jo tinkamumą plačiai, dainingai melodijai ir jo vikrumą išdabintuose virtuoziškuose pasažuose.

Toliau sekė keturios dalys iš Ravelio postimpresionistinio *Le Tombeau de Couperin*. G. Alekna lengvai perėjo iš vokiško

ASF: sušiuolaikinta, triukšminga "nesusipratimų komedija"

Alfonsas Nakas

Kovo 4-tą pusšimtis pagyvenusių žmonių iš Panama City, FL, ir penki iš Sunny Hills, atlikome antrą pavasarinę ekskursiją į Alabamos Šekspyro Festivalį (ASF), Montgomery, AL. Ši kartą norėjome pasigėrėti pirmuoju iš 37 William Shakespeare'are veikalų, pagrindine labai nesudėtinga komedija "The Comedy of Errors", kuri lietuviškam vertime žinoma kaip "nesusipratimų komedija".

Jau ne kartą esu rašęs, kad, publikai pataikaujant, ir senųjų klasikų veikalai, vaizduojantys viduramžius ir senuosius amžius, neretai nukeliami į užperėitą ar pereitą šimtmetį, o kartais visai sušiuolaikinama, kaip ši komedija, režisuota jau daug veikalų stačiosios Risos (Risa) Brainin. Pastatymas "šiuolaikiškumu" toli pralenkė prieš 11 metų mano matytąjį Kanados Stratfordo festivalyje, tuomet statytą Amerikos "laukinių Vakarų" stiliumi.

Erdvioje festivalio ir teatro scenoje, nebeprisimenu, prieš triukšmingas aktorių ir statistų

parado akimirkas, ar po jų, atsiranda stalas, prie kurio Efezo kunigaikštis - Duke of Ephesus (John Woodson) skiria mirties bausmę Sirakūzų pirkliui Egeonui (Wilson Cain III), uniformuotam kalėjimo sargui (Devin Haqq) stebint. Akylesnį žiūrovą nustebina ir prajuokina, kai nuteistajam leidus pasiaiškinti, jis pravirksta: kunigaikštis iš *Kleenex* dėželės peša servetėles, duoda verkiančiam kaliniui, peša jų daugiau, šluostosi savo akių ašaras, šluostosi ir uniformuotas ginkluotas sargas...

Šekspyro tekstus kalbančiųjų aktorių epizodams pasibaigus, sceną užlieja triukšmingo karnavalo dalyviai-statistai. Trenkia ausis kurtinanti džiaz muzika, siautulingai šoka vyrų merginų poros, o vienas, kaip vėjas, po sceną blaškosi apsikabinęs žmogaus dydžio lėlę. Baldai? Kiti butaforiniai daiktai? Erdvios scenos galas uždarytas dvejomis, lyg didžiulio garažo durimis. Po kiekvieno karnavališko triukšmo, tai vie-

"Nesusipratimų komedijoje": James Yaegashi (k.) ir Carl Cofield (deš.). ASF/Scarsbrook nuotr.

klasikinio stiliaus į gališką rafinotumą. Ravelio simpatijos baroko muzikai, šokių ritmams (pavyzdžiui, menuetui) suskambėjo lengvai ir elegantiškai. Muzika buvo šviesi, skaidri, harmonija švari ir tiksli.

Po to pianistas perėjo į trečią kūrinių - vieną iš William Bolcom Naujųjų Etiudų, pavadintą *Hymne a l'amour*. Nesijautė jokio sunkumo ar nepatogumo pereinant į 1988 metus.

Paskutinis kūrinys G. Alekno programoje buvo žinomos Brahms'o Variacijų Handelio tema. Jų atlikimas sukėlė ovacijas su atstojimu. G. Alekna vėl nepriekaištingai perėjo į skirtingą stilių - vėlyvąjį romantizmą. Melodija buvo aiški, jautėsi šiek tiek archaiškas Brahms'o harmo-

nijos pobūdis, nors ritmas buvo dinamiškas ir energingas. G. Alekna puikiai perdavė šios muzikos susikaupimą ir jausmo gilumą.

Buvo akivaizdu, kad Gabrielius Alekna yra jaunas virtuozas, meistriškai įvaldęs ir įtikinamai perteikiantis įvairius muzikos stilius. Jo koncertas buvo sutiktas su dideliu ir aiškiai nuosirdžiu entuziazmu, daugiausia amerikiečių publikos. Atsidėkodamas pianistas dar paskambino nuostabų Bach'o Siciliano perdirbinį. Iš lietuvių į rečitalį atsilankė Gen. konsulas dr. Rimas Mantas Morkvėnas su žmona, tenoras Edgaras Prudkauskas, Astra Bilerienė, dr. Giedrė Kumpikaitė ir keletas kitų.

Giedrė Kumpikaitė

nos, tai kitos "durs", tai abejos iš karto, prasiveria ir išrieda erdvi platforma su aktorais bei visais reikalingais butaforiniais daiktais. Ak, dar apie šiuolaikiškumą. Brolio beieškant, broliams ir jų tarnams identitetus sumaišant, sveikinantis ar ginčijantis, žiūrėk, kuris statistas, filmavimo kamerą ant peties užsidėjęs, ar ant grindų atsigulęs, filmuoja. Kiti po sceną vaikšto su bevieliais telefono aparatais ir imituoja negirdimus pokalbius. Žodžiu - visa paskutinio šimtmečio paskutinių dešimtmečių technika. Gali tik

kai, tai dvyniai tarnai buvo labai temperamentingi.

Mes matėme bene 4-tą spektaklį. Iki vasaros vidurio jų bus dar kelios dešimtys. Manau, kad festivalio vadovams reikės daug reklamos, jauniems žiūrovams prisivilioti. Seni žmonės spektakliu gerokai nusivylė.

Nuo kovo 7 d. jau vyksta Šekspyro "Karaliaus Lyro" spektakliai. Ši per šimtmečius nuo pasaulio scenų nedingstanti tragedija ASF repertuare liks iki liepos 23 d.

Tarp kovo 21 - liepos 22 įvyks kelios dešimtys Šekspyro

Alabamos Šekspyro Festivalyje: (iš k. į deš.) Quinsy Tyler Bernstine, Mendy Garcia ir Eric Ware vaidina "nesusipratimų komediją" ASF/Scarsbrook nuotr.

spėlioti, ką 17-to šimtmečio pradžioje miręs didysis bardas galvotų apie tokių jo veikalų statytojų išradinumą?...

Išspręsti dvynių ponaičių ir dvynių jų tarnų fizinį panašumą čia pavyko nesunkiai. Antifolus Efezietis (Eric Ware) ir Antifolus Sirakūzietis (Carl J. Cofield) dėvėjo panašius dailius kostiumus, kaklaryšius, skrybėles. Gi Dromio iš Efezo (James Yaegashi) ir Dromio iš Sirakūzų (Chris Mixon) dėvėjo irgi vienodus, daug raudonos spalvos turinčius klounų kostiumus. Kai dvyniai broliai ponaičiai elgėsi džentelmeniškai,

"Dvyliktosios nakties" spektakliu. Tai romantinė komedija, irgi plačiai statoma pasaulio scenose (kaip ir "Karalius Lyras"), įskaitant ir Lietuvą.

Kovo 28 d. prasidės spektakliai Turgenevo veikalo "Mėnuo kaime" (A Month in the Country), kurį scenai pritaikė Brian Friel. Jo spektakliai tęsis iki liepos 22 d.

Repertuare yra dar keli veikalai, bet jie bus statomi vėliau, tad šiuo kartu nebeminėsiu. Dėl bilietų, smulkesnės informacijos ar sezono programos brošiūros, kreipkitės telefonu: 1-800-841-4273.

Iš anksto užsisakykite bilietus į Lietuvių Tautinių Šokių Šventę!

XI-toji Lietuvių Tautinių Šokių Šventė įvyks š. m. liepos 2 d., Hershey Centre, Mississauga, Ontario (prie Toronto, Kanadoje). Bilietų skaičius į Šventę ir jos renginius yra ribotas. Todėl Šventės rengimo komitetas skatina bilietus į Šventę bei jos renginius užsisakyti iš anksto.

Šventės bilietų kainos: 20 (JAV) dol. suaugusiems; 12 (JAV) dol. vaikams iki 13 m. Pošventinių pokylių (suaugusiems ir jaunimui) bilieto kaina yra 40 (JAV) dol. Susipažinimo

vakaras įvyks liepos 1 d. Regal Constellation viešbutyje. Bilietų kaina yra 16 (JAV) dol.

Bilietus galima užsisakyti telefonu skambinant V. Taseckui (1-905-824-4461) arba J. Vingelienei (1-416-233-8108).

Bilietus užsisakant paštu, reikia pasiųsti atitinkamos sumos čekį (išrašytą Lithuanian Folk Dance Festival) - kartu su nurodymu kiek ir kuriam renginiui bilietai yra užsakomi - šiuo adresu: XI TSS, 8015 S. Karlov, Chicago, IL 60652.

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. + A.
VINCAS
DUBAUSKAS

Prieš dešimtį metų - 1990 m. balandžio 17 d. - netekome mylimo Vyro, Tėvo ir Tėvuko. Jo rūpestingos globos ir nuolatinės giedros nuotaukos visuomet pasigėsimė.

Už Jo vėlę melsimės Tėvų Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, šeštadienį, 2000 m. balandžio 15 dieną 11-tos valandos Mišiose. Draugus ir pažįstamus prašome Jį prisiminti maldose.

DUBAUSKŲ ŠEIMA

A. + A.

JANINAI RAMANAUSKAITEI-
BAGDIENEI

a. a. Dr. Prano Bagdo našlei, mirus, jos sūnui TOMUI ir Lietuvoje esančioms seserims reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Elena Juškienė

Ona Strimaitienė ir šeima

Kun. Vytautas Bagdanavičius

Kristina ir Rimas Giedraičiai ir šeima

Eglė Juškaitė ir dukros

Vincė ir Remigijus Bičiūnai ir šeima

Rėda ir Juozas Ardžiai

Rasa ir Juozas Juškai ir šeima

A. + A.

JANINAI BAGDIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jos sūnų TOMĄ su šeima, Lietuvoje seseris LEONTINĄ ir IZABELĘ su šeimomis ir visus gimines.

Nuliūdę

Vaclovas ir Ona Budnikai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Daugiau New Yorko žinių yra 7-tame puslapyje.

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, iš Floridos grįžta į savo rezidenciją Pranciškonų vienuolyne Brooklyne, NY, š. m. balandžio 12 d.

JAV Lietuvių Bendruomenės Brooklyn - Queens apylinkės **metinis narių susirinkimas** įvyks sekmadienį, **gegužės 7 d., 2 val.** popiet Kultūros Židinio apatinėje salėje. Bus pateiktos ataskaitos apie nuveiktus darbus ir ateities planus. Po susirinkimo seks kuklios vaišės.

Lietuvos lengvosios pramonės imonių vadovai (apie 20 žmonių) lankysis New York'e š. m. **balandžio 10-17 d.** Jie atstovauja siuvimo, tekstilės, prekybos įmonėms. Šio vizito tikslas yra dalyvauti Jacob Javits centre rengiamoje International Fabric Fashion Show parodoje. Daugiau informacijų teikia Lietuvos konsulatų tel. (212) 354-7840.

Darbininko Nr. 13 Queens rajonui skirti maišai: zip code 114, 11421, 110 ir 113 vėl **"užkliuvo"** So. Jamaica paskirstymo pašte. Balandžio 3 d., prieš pat spausdinant naują numerį, skaitytojai kovo 31 d. numerio dar buvo negavę. Ir vėl pareikštas skundas pašto administracijai žodžiu ir raštu. Ir vėl skaitytojų atsiprašome. Kiti rajonai laikraštį gavo laiku.

Amerikos Lietuvių Tarybos raštinės adresą pasikeitė. Dabartinis yra: 6500 South Pulaski Road, Chicago, IL 60629-5136. Darbo valandos: antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 10 val. ryto iki 2 val. popiet. Tel. (773) 735-6677. Fax: (773) 735-3946.

APREIŠKIMO PARAPIJOJE: naujas kunigas ir naujas mišių laikas

Paskutinius kelerius metus Apreiškimo parapijos nariai gyveno dideliame nerime, kurį kėlė įvairūs gandai: klebonas pasitraukęs, bažnyčia būsianti uždaryta, perleista ispaniškai kalbantiems ir kt.

Kai maždaug prieš metus laiko klebonas kun. Vytautas Palubinskas atsisakė klebono pareigų, Apreiškimo parapiją administruoti buvo paskirtas mons. David Cassato, kaimyninės parapijos klebonas. O kai kun. V. Palubinskas apsisprendė pastoviam apsigyvenimui išvykti į Lietuvą, tai parapijiečiai rimtai susirūpino: kaip dabar bus, likus be lietuvių kunigo. Nors buvo dėta daug pastangų, bet iki šiol nepavyko gauti kito lietuvių kunigo. Bet juk sakoma, kad nėra to blogo, kas neišėitų į gera. Padėtį išgelbėjo parapijos administratorius mons. David

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Pradedant kovo 26 d. lietuviškos mišios mūsų parapijoje bus aukojamos **11:30 val. ryto**. Klebonas kun. James T. Rooney gavo oficialų prašymą iš Apreiškimo par. administratoriaus Msgr. David Cassato ateiti į pagalbą. Vikaras kun. Vytautas Volertas mielai sutiko aukoti Apreiškimo parapijoje lietuviškas mišias 10 val. ryto.

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. popiet. Galima atlikti lietuvių arba anglų kalba.

Priešvėlykinės išpažintys bus klausomos šia tvarka: šeštadienį, balandžio 15 d.: 3-4:45 val. popiet; pirmadienį, balandžio 17 d.: po 7:30 val. mišių; taip pat nuo 11 val. iki 11:45 val. ryto; taip pat po 6 val. vak. novenos; antradienį, balandžio 18 d. ir taip pat trečiadienį, balandžio 19 d. - po 7:30 val. mišių ir nuo 11 val. iki 11:45 val. ryto.

Už a. a. Onos Masilionis vėlė laidotuvių mišios buvo aukotos kovo 24 d., 9:30 val. ryto. Parapijos kunigai reiškia gilia užuojautą sūnams ir jų šeimoms bei visiems artimiesiems.

Vėlykų Vigilijos mišios bus aukojamos šeštadienį, balandžio 22 d., 8 val. vak. Pagrindinis celebrantas - **vysk. Paulius A. Baltakis, OFM**. Mišių metu du lietuviai kandidatai bus įvesdinti į krikščionių eiles.

Vėlykų dieną - balandžio 23 - mišių tvarka: Prisikėlimo mišios lietuviškai - 6:30 val. ryto. Kitos mišios 8 val. ryto, 10 val. ryto ir 12:30 val. popiet.

Cassato, paprašęs Viešpaties Atsimainymo par. klebono kun. James T. Rooney pagalbos: leisti jo parapijos vikarui kun. Vytautui Volertui sekmadieniais lietuviškai aukoti mišias ir Apreiškimo par. bažnyčioje. Kun. V. Volertas sutiko šią paslaugą atlikti. O lietuviškų mišių laikas irgi buvo gerai išspręstas: kadangi Atsimainymo par. bažnyčioje lietuviškos mišios iki šiol buvo aukojamos 11:15 val., tad Apreiškimo par. mišios bus aukojamos 10 val. ryto, t. y. vieną valandą anksčiau negu iki šiol. O Atsimainymo par. dėl tos pačios priežasties reikėjo mišias nukelti į 11:30 val.

Pirmąsias mišias naujuoju laikui kun. Vyt. Volertas aukojo kovo 26 d. Parapijiečiai džiaugėsi, kad jie ir toliau gali lietuvišku žodžiu garbinti savo Kūrėją. **p. palys**

Conrad Caster, Belleville, NJ, suprasdamas "Darbininko" sunkią finansinę padėtį, padidino savo kasmetinę dosnią paramą, šiemet apmokėdamas prenumeratą su 150 dol. čekiu. *Mielam prenumeratoriui dėkojame už nuolatinį mūsų laikraščio stiprinimą ir mūsų pastangų įvertinimą.*

Albinas Zvinys, Medford, NY, apmokėdavo prenumeratą su 100 dol. čekiu, o šiemet dar padidino savo paramą, atsiųsdamas 120 dol. čekį. *Nuoširdžiai dėkojame už "Darbininkui" taip labai reikalingą paramą.*

Laima Price, Wellesley Hills, MA, šiemet padidino savo kasmetinę paramą, apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuolatinė rėmėja reiškiaime nuoširdžiai padėką.*

Lietuviai pirmą kartą dalyvauja pasaulinėje parodoje

Pasitinkant naują šimtmetį, 1900 m. Paryžiuje surengta išpūdinga paroda, pastatytas Eifelio bokštas

Paulius Jurkus

(atkelta iš 3-čio psl.)

Prieš kambarį buvo draudžiamosios spaudos diagrafijos, žemėlapis, nuorodos, iš kur spauda pasiekia Lietuvą - JAV, Mažosios Lietuvos, Šveicarijos. Spintelėse buvo draudžiamos knygos, Maž. Lietuvos spaudiniai gotiškais raidėmis, senieji raštai ir keli XIX a. rankraščiai.

Patikimiems lankytojams buvo dalijamas prancūzų kalba leidinys apie lietuviškas knygas. Leidinys buvo politinis, todėl prancūzai neleido jo viešai dalinti.

Keli prancūzai ir lietuviai skaitė paskaitas apie Lietuvą ir lietuvių, jų praeitį ir dabartinę priespaudą, spaudos draudimą ir kt.

Spaudos draudimo žinios buvo pasiekę ir prancūzų laikraščius. Taigi, paroda jau turėjo politinę reikšmę.

Rusai reagavo. Pačioje parodoje jie nieko negalėjo padaryti, nes ją rengė prancūzai. Tačiau Lietuvoje griebėsi bandymu, suėmimų. Kaip čia pasaulinėje parodoje atsirado kažkokia Lietuva, kurios jau seniai nebėra?!

Parodą baigiant

Baigiant šią pasaulinę parodą 12 prižių buvo paskirta lietuviams už audinius, apdovanotos audėjos, sodžiaus menininkai.

Trocadero muziejui paaugotos kanklės, pirštinės, margučiai, audinių, juostų pavyzdžiai ir 18 etnografinių knygų - Prancūzijos tautinei bibliotekai 51 knyga ir 14 laikraščių komplektų.

Išstatytus parodoje daiktus (274 iš Lietuvos) ne visus pasisekė laiku grąžinti. Vokiečiai jiems Karaliaučiuje uždėjo 100 markių maito. Teko sumokėti ir kuriam laikui eksponatus sudėti pas Zauinius, nes rusai be maito taip pat neisileido. Vėliau jų dalis buvo slapta pernešta per sieną ir grąžinta savininkams. Kita dalis 1908 m. atiteko Lietuvių Mokslo Draugijai.

Pati paroda atsiėjo per 3,000

Ūkio reikmenys, paveikslai, žemėlapiai 1900 m. lietuvių parodoje Paryžiuje

dol., kurių 2,163.24 dol. davė JAV lietuviai, o likusius - Lietuvos ir kitų kraštų lietuviai.

Parodos reikšmė

Paroda atgaivino viso pasaulio lietuvių. Rusija buvo išbraukusi Lietuvos vardą iš žemėlapių. Tai buvo "šiaurės vakarų kraštas".

Ir štai Lietuva pasirodė pasaulinėje parodoje. Turėjo savo skyrių, kalbėjo apie savo vargus. Pavertieji visada pasaulyje turi draugų. Ir toji Paryžiaus paroda padidino Lietuvos draugų skaičių, priminė visiems, kad Lietuva buvo didelė valstybė. Pasirodymas šioje parodoje padarino pачius lietuvių burtis į savo draugijas, palaikyti ir branginti visa, kas lietuviška. Visus labiau suvienijo savai lietuviškai veiklai.

Pirmos pasaulinės parodos su lietuvišku skyriumi 100 metų sukakties proga džiaugiamės tais lietuvišiais, kurie saugojo savo tautą,

padėjo jai keltis ir įsitvirtinti Europos tautų tarpe.

1900 metų parodos leidinys

Parodos lietuvių komitetas pasirūpino ir leidiniu apie parodą. Jis išėjo 1902 m. Amerikoje ir vadinosi "Albumas Lietuviškos parodos Paryžiuje". Dydis 8 1/4 colio x 11 coliu, viršelis juodas, raidės sidabrinės. 24 kreidinio pūpių puslapiai. Tekstą parašė parodos rengimo komiteto narys kun. J. Žilinskas. Išleista Plymouth, PA. Atspaudė "Vienybė Lietuvininkų" 1902 m. Įdėtos 6 nuotraukos su parodine gryčia, bendras Pasaulinės parodos vaizdas su Eifelio bokštu, parodos ekspozicijų planas. Leidinio kalba dar nesklandi, senoviška, bet leidinys džiugina mus savo nuotaika, savo šauksmu prieš pavergėjus, savo giliu patriotizmu. Ir po 100 metų šis leidinys užkalbina kiekvieną lietuvi: tauta veržiasi į laisvę!

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėjo aukomis laikraščio stiprinti ir atsiųgtinę už įvairius patarnavimus:

10 dol. Bertha Gircys, Worcester, MA; Janina Miliauskas, Worcester, MA; Bronė Pridotkas, Worcester, MA; J. Steins, Worcester, MA; V. Jomantas, Bedford, MI; Rūta Daugėlė, Bedford, NH; Sr. Laura Sarmavičiūtė, Bedford, NH; A. Mechachonis, Bedford, NH; V. Strolia, Fair Lawn, NJ; V. Budnikas, Elizabeth, NJ; V. Mėlinis, Hazlet, NJ; Isabel Ceras, Jamesburg, NJ; J. Kurilavičius, Linden, NJ; J. Ramas, Metuchen, NJ; Mary Majauskas, Mt. Lawrel, NJ; C. Navickas, Piscataway, NJ; Irena Eitmanas, West Paterson, NJ; Stasė Ozalas, Amsterdam, NY; J. Rudis, Brooklyn, NY; J. Ulenas, Dix Hills, NY; Birutė Cibulskas, Dauglaston, NY; Kun. A. Smilga, Fishers Island, NY; V. Nakutavičius, Fishkill, NY; V. Barkauskas, Glen Cove, NY; T. Jasaitis, Great Neck, NY; Jadvyga Matulaitis, Hillcrest, NY; Giedrė Kumpikas, Jamaica, NY; A. Beard, Kingston, NY; Stasė Bobelis, Kingston, NY; Millie Pietz, Mount Vernon, NY; Vida Liaugaudas, New York, NY; F. Kubilius, Poughkeepsie, NY; Stasė Marcinkėvičius, Queensbury, NY;

Grażina Šimukonis, Richmond Hill, NY; Kun. A. Rubšys, Riverdale, NY; Aleksandra Sakas, Lancaster, Ohio; A. Zinas, Bethlehem, PA; V. Alekna, Erie, PA; K. Zauka, No. Providence, RI; Elena Lapinas, Johnson City, TN; J. Stanaitis, Houston, TX; J. Waylonis, Fairfax Station, VA; A. Barzdukas, Falls Church, VA; Danutė Tupikas, Falls Church, VA.

Po 8 dol.: J. Pakalnis, Manchester, CT; Helene Dousa, Watertown, MA.

Po 7 dol.: B. A. Victor, Shrewsbury, MA.

Po 5 dol.: Poetės M. Aukštaitės Centras, Port Hope, Canada; Marija Edelis, Phoenix, AZ; J. Cernius, Lodi, CA; Mrs. A. Brazdžionis, Los Angeles, CA; Angela Vaicekauskas, Los Angeles, CA; Raimonda Kontrimas, Mission Viejo, CA; Edith Kazlauskas, New Haven, CT; J. Naujokaitis, San Diego, CA; V. Tuskenis, San Diego, CA; R. Dalangauskas, Tehachapi, CA; Aušra Seiliokienė, Bethlehem, CT; Algutė Virbickas, Danbury, CT; J. Navikas, East Hartford, CT; Irene Vildzius, Ledyard, CT; V. Nenortas, Manchester, CT; Kunigunda Snipas, Marlborough, CT; Stasė Jaras, Meriden, CT; J. Kisielius, New Haven, CT; Lola Pilis, No-

ank, CT; J. Shimaitis, Hamden, CT; V. Radzevicius, Norwalk, CT; V. Peckaitis, Old Saybrook, CT; Sisters at Matulaitis N.H., Putnam, CT; M. Bukauskas, Thompson, CT; Jadvyga Muraska, Waterbury, CT; Konstancija Klimavicius, Thompson, CT; Helen Burinskas, Torrington, CT; A. Martinenas, Wallingford, CT; J. Arminas, Waterbury, CT; V. Bradunas, CT; Z. Delinikaitis, Waterbury, CT; A. Igauinis, Waterbury, CT; Marija Kazakaitis, Watertown, CT; Kun. K. Kasinskas, W. Hartford, CT; Bertha Kukler, West Haven, CT; Stankus, West Haven, CT; Virginija Gureckas, Windsor, CT; J. Burita, Littleton, CO; Birutė Blazevicius, Miltord, DE; A. Suziedelis, Washington, DC; V. Kaucas, Clearwater, FL; Julia Oreska, Deerfield Bch, FL; J. Garla, Juno Bch, FL; S. Giedrikis, Juno Bch, FL; Apolonia Žibas, Juno Isles, FL; Adelė Grybauskas, Lake Worth, FL; P. Baltakis, Lake Worth, FL.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išeivijoje priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukites lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT. 06277.

Parduodamas vienos šeimos namas: 7 kambariai, 3 miegamieji, 2 prausyklos, 2 automob. garažas, mažo judėjimo gatvė, arti lietuvių vienuolyno Putnam, CT. Tel. (860) 928-7434 (po 6 val. vak.); arba i vienuolyno raštine (860) 928-7955. (sk.).

Parduodamas kanklės. Skambinti 1-203-323-2062. (sk.).

Išnuomojami privačiame bute: **2 kambariai** vienam ar dviem žmonėms; **1 kambarys** vienam žmogui. Reikia dalintis virtuve ir vonia. Cypress Hills rajone. Skambinti tel. (718) 847-6422. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuotai

****** keičia vizas J1, B1 - B2 i F1 arba L1;

****** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

****** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

****** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807.** (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius viename voke, skaitytoją pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidybos išlaidoms, "Lietuvos aidas" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 011-370-2-610-544, Fax 011-370-2-224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo: Ona Girnius, Boston, MA - 50.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad i Brooklyną **Vilties atstovai atvyks š. m. balandžio 29 d., šeštadienį**, ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklyne mūsų atstovus yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260.** Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **balandžio 8 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

Kazys Sipaila, Hillside, NJ, šiemet ir vėl, kaip iki šiol, dosniai parėmė "Darbininką", apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuolatiniam mūsų spaudos rėmėjui nuoširdžiai dėkojame.*

Ona Strimaitis, Putnam, CT, šiemet padidino savo paramą, apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos palaikymą.*

Elena Miknias, Thompson, CT, padidino savo kasmetinę paramą, šiemet apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuolatinė rėmėja reiškiaime nuoširdžiai padėką.*